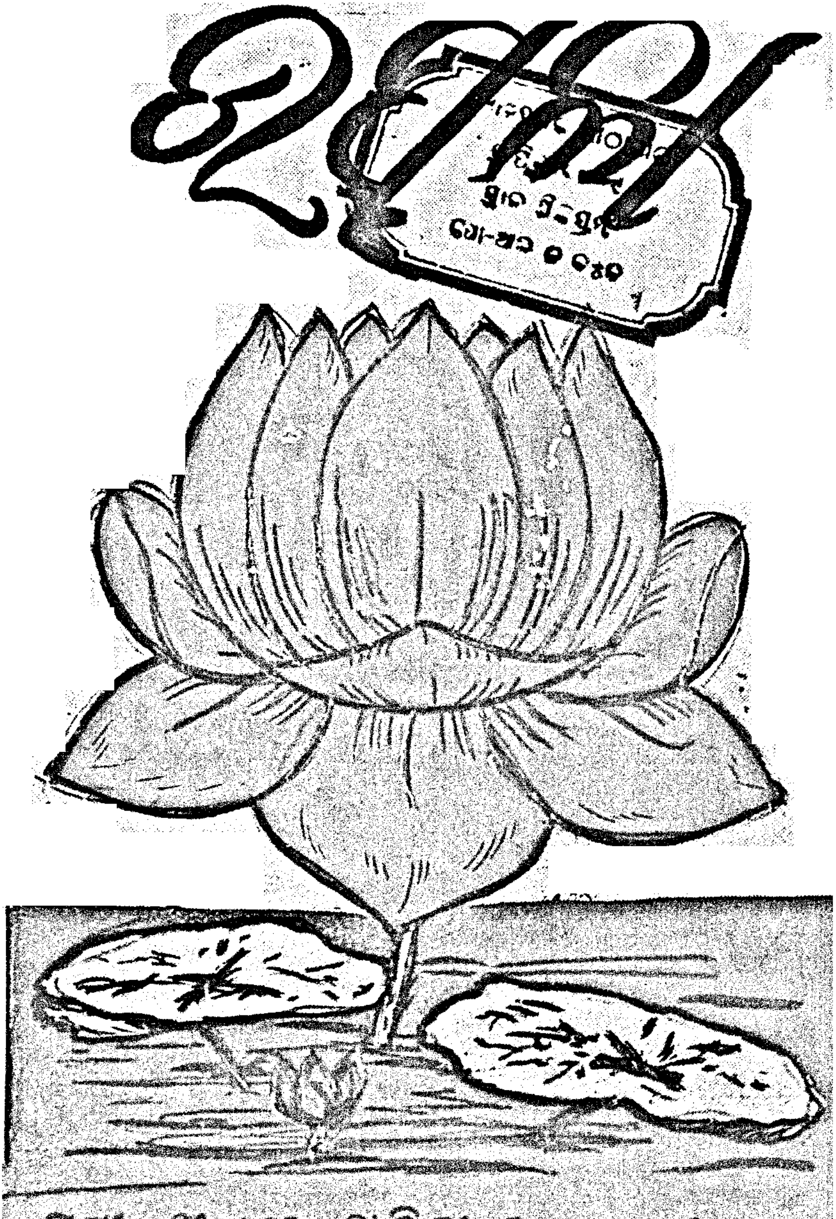

-ଲେଖୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପଦ୍ମିନୀ କୁମାରୀ ଦେବୀ

ଉତ୍ସର୍ଗ ପତ୍ର

ସ୍ୱାମୀ-ଦେବତା !

ଆପଣଙ୍କ ଗଭୀର ପ୍ରେମ ଓ ବାତ୍ସଲ୍ୟରେ ରହି ମୁଁ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷ ଚତୁଃବର୍ଗ ଫଳ ପାଉଛି । ଆଜି ଆମ୍ଭର ବିବାହ ଜୀବନର ୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା, ଏହି ଶୁଭ ଅବସରରେ ମୋର ପ୍ରେମ, ଭକ୍ତିର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ କ୍ଷୁଦ୍ର "ଉତ୍ପଳା"ଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ କର କମଳରେ ସମର୍ପଣ କଲି ।

ଆପଣଙ୍କ
"ପଦ୍ମିନୀ"

ଷଢେଇକଳା
ତା ୩ । ୧ । ୮୨

ପଦ୍ମନ,

ଆଜିକୁ ପଚିଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଠିକ୍ ଏହି ମଧୁମୟ ଦିନର ଏକ ଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ ତୁମେ ମୋ'ଠାରେ ଦେହ, ମନ, ପ୍ରାଣ ଓ ଆତ୍ମାକୁ ସମର୍ପଣ କଲାବେଳେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦୋଚ୍ଛ୍ୱାସ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲି, ଆଜି ତୁମେ "ଉତ୍ପଳା"କୁ ମୋ ହାତରେ ସମର୍ପଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସେହି ଅନୁଭୂତିକୁ ମୁଁ ନୂତନ ଭାବେ ଆସ୍ୱାଦନ କରି ପାରୁଛି । ତୁମ୍ଭର ସମସ୍ତ ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଯେତେବେଳେ ମୋହରି ଭିତରେ ସେଇଁତବେଳେ ତୁମ୍ଭର ଏ ପ୍ରେମ ଓ ଭକ୍ତିର ନିଦର୍ଶନର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା କେଉଁଠି ? ତଥାପି "ଉତ୍ପଳା"କୁ ପାଇ ମୋର ହୃଦୟ ଏକ ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦରସରେ ପ୍ଲାବିତ ହେଉଛି ।

ତୁମେ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ବାପା ମା ହରାଇ ସ୍ନେହମୟୀ ଅଜିମାନଙ୍କ ଧର୍ମ କର୍ମର ଆବେଷ୍ଟନୀ ମଧ୍ୟରେ ପାଳିତ ହେଲ । ସେମାନଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ କର୍ମ ଥିଲା— ପୂଜା ଉପାସନା, ବାରବ୍ରତ, ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ପାଠ ଓ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସହ ଧର୍ମାଲୋଚନା । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମ-ପଦ୍ଧତି ତୁମ ଜୀବନକୁ ଯେ, ଯଥେଷ୍ଟ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ପିଲାକାଳରେ ଶୁଣିଥିବା ଭଜନ, ଚଉତିଶା, ପ୍ରବାସି ପଦ୍ଧତିର ଭାବ ଓ ଭାଷା ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ତୁମ ସ୍ମରଣରେ ରହିଛି ଦେଖି ମୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇଛି ।

ଅମ ଘରକୁ ଅସି ମଧ୍ୟ ସେହି ଧର୍ମ କର୍ମର ଅବେଷ୍ଟନୀ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଲି । ମୋର ମା, ଅଈ ଅଜା ଓ ଖୁଡ଼ୀମାନଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ପୂଜା ଉପବାସ, ବ୍ରତ ଉପାସନାରେ କଟୁଥିଲା । ମୋର ପୂଜ୍ୟ ଅଜା ଓ ଅଈ ଋଷିଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ । ଅଈମା ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାରୀଙ୍କୁ ମହାରାଣୀ ନ କହି ମହାତପସ୍ୱିନୀ କୁହାଯାଇ ପାରେ । ମାସକ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟେ ୫।୭ ଦିନ ଅନ୍ନ ଗ୍ରହଣ କରି ଅବଶିଷ୍ଟ ଦିନ ଗୁଡ଼ିକ ସେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ରତ ଉପବାସରେ କଟାଉଥିଲେ । ତାହାଙ୍କ ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆଦର୍ଶ ମମ ଜୀବନରେ ଗଭୀର ରେଖାପାତ କରିଥିବା ମୁଁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଷଢ଼େଇକଳାରେ ଅମ୍ଭ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ—ମାଁ ପାଉଡ଼ୀଙ୍କ ପୂଜା ଆରାଧନା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ଏ ଅନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରଭାବ ଷଢ଼େଇକଳାର ରାଜ-ପରିବାର ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିଶେଷରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ କରି ରହିଛି । ପୁଣି ଷଢ଼େଇକଳା ଛଉନାଚ ଶିଳ୍ପ ଓ କଳାର ପୀଠରୂପେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ଆସିଛି । ତେଣୁ ତୁମେ ଏଠି ସଙ୍ଗୀତ, ସାହିତ୍ୟ ଓ ନୃତ୍ୟକଳା ଚର୍ଚ୍ଚାର ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ପାଇ ତାର ସଦ୍ ବ୍ୟବହାର କଲି । "ଉପଳା"ରେ ଏ ସମସ୍ତର ସାମୁହିକ ପ୍ରଭାବର ବିକାଶ ସ୍ପଷ୍ଟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସର୍ବୋପରି ଅମ୍ଭର ପୂର୍ବଜନ୍ମ ସୁକୃତରୁ ହଠାତ୍ ଦିନେ ଏକ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷଙ୍କ ଦର୍ଶନଲାଭ କଲେ । ସେ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ ମହାପୁରୁଷ ପରମାରାଧ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ ହାବଡ଼ାବାସୀ ଭଗବତଃ ୰ବିଜୟକୃଷ୍ଣ ଗୃତାର୍ଜି ଶର୍ମାଙ୍କ କରୁଣା କଣା ଲାଭକରି ଅମ୍ଭେ କୃତାର୍ଥ ହେଲେ । ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟେ ସେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମ

ତଳେ ବସି ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇଲେ । ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନାଲୋକ ଆମ ହୃଦୟର ଅନ୍ଧକାର ଦୂରକରି ବିଦ୍ୟାଲୋକରେ ଉଦ୍ଭାସିତ କଲା । ଆମର ଜୀବନକୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମାର୍ଗରେ 'ପରିଚାଳିତ କରି ସାଧନ ପଥରେ ଆଗେଇ ନେଲା । ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହେଲା ।

କିନ୍ତୁ ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ମହାମାୟାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାହିଁ ପୂରଣ ହୋଇଥାଏ । ଏହାର କିଛିକାଳ ପରେ ୪ର୍ଥ ପୁତ୍ର ଖ୍ୟାତନାମା ନୃତ୍ୟଶିଳ୍ପୀ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ରର ଆକସ୍ମିକ ଅକାଳ ବିୟୋଗ ଶୋକରେ ଆମ ହୃଦୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ସେତେବେଳେ ତୁମ୍ଭେ କଣ କହୁଛ କରୁଛ, ଲେଖୁଛ ତୁମର ମନେ ନାହିଁ । ସେ ସମୟରେ ତୁମ୍ଭେ "ବିଳାପ ବାଣୀ"ଟି ଲେଖି କେଉଁଠି ରଖି ଦେଇଥିଲ ତୁମର ମନେ ନ ଥିଲା ! ଦିନେ "ଚତୁରଙ୍ଗ" ପତ୍ରିକାର ତତ୍କାଳୀନ ସମ୍ପାଦକ ଆମର ୫ମ ପୁତ୍ର କୁମାର ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର "ବିଳାପବାଣୀ"ଟି ହାତରେ ଧରି ତୁମକୁ କହିଲା—"ମା, ଏ ଶୋକୋଚ୍ଛ୍ୱାସଟି ଆମ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଏକାନ୍ତ ନିବଦ୍ଧ ହୋଇଥାଉ, ଏହା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।" କିନ୍ତୁ ହାୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦୈବ, ଏହାର ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ କୁମାର ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ହରାଇ ବସିଲେ !

ଏହି ପୁତ୍ର ବିୟୋଗ ଶୋକରେ ତୁମେ ପୁନର୍ବାର ଉନ୍ମାଦିନୀ ପରି ହୋଇଗଲ । ମନ ଦୁଃଖରେ କେତେବେଳେ କଅଣ ଲେଖି ଏଠି ସେଠି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଥାଅ । ଗତ ଆଷାଢ଼ ମାସରେ ତୁମ୍ଭେ ବିଷ୍ଣୁ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଦୁର୍ଗା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ କେତେକ ଜଣାଣ ଓ ଭଜନ ଲେଖୁଥିବାର ଦେଖି ମୁଁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲି । ମୁଁ ସେ ସବୁ ତୁମ ଆପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ତୁମଠାରୁ ନେଇଯାଇ ଶ୍ରୀକଲା-

[।]

ପୀଠର ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା ଓ ମତାମତ ପାଇଁ ଦେଲି । ଏ ସବୁ ଲେଖା ତୁମେ ଯେ କେବେହେଲେ ପ୍ରକାଶ କରିବ ତାହା ତୁମ କଳ୍ପନାରେ ସୁଦ୍ଧା ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀ କଳା ପୀଠର ଏକାନ୍ତ ସ୍ନେହାନୁରୋଧରେ ପଞ୍ଚ "ଉତ୍ପଳା"ର ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ଦେଲି । ଯଦି ଏହା ପଢ଼ି ଜଣଙ୍କ ହୃଦୟରେ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତିର ଉଦ୍ରେକ ହୁଏ ବା ଆଖିରୁ ଟୋପାଏ ସହାନୁଭୂତିର ଝର ଝରେ, ତେବେ ଶ୍ରୀ କଳାପୀଠର ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ହେବ ।

ଷଡ଼େଇକଳା
ତା ୩ । ୨ । ୫୭

ଶ୍ରୀ ଆଦିତ୍ୟ ପ୍ରତାପ

ଉପହାର

"ଶ୍ରୀ..କୁ

ସ୍ନେହ/ଭକ୍ତିର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ଅର୍ପଣ କଲି ।"

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧ । ଓଁ ନାରାୟଣାୟ ନମଃ	୧
୨ । ଶ୍ରୀ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଜଣାଣ	୧୦
୩ । ଓଁ କ୍ଲୀଂ ଚଣ୍ଡିକାୟୈ ନମଃ	୧୬
୪ । ଓଁ ହ୍ରୀଂ ଦୁର୍ଗାୟୈ ନମଃ	୨୦
୫ । ଓଁ ନମଃ ଶିବାୟ	୨୧
୬ । ବିରହୀ ମାଧବ (ଖଣ୍ଡିତ)	୨୩
୭ । ଓଁ କାଳିକାୟୈ ନମଃ	୩୧
୮ । ଭୃଙ୍ଗଗୀତ	୩୨
୯ । ଉଦ୍ଧବ ଦୂତ (ଖଣ୍ଡିତ)	୩୫
୧୦ । ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରୟାଣେ	୪୪
୧୧ । ସୁରେନ୍ଦ୍ର ବିୟୋଗେ	୪୭
୧୨ । ୰ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସ୍ମରଣେ	୫୨
୧୩ । ବିଳାପ ବାଣୀ	୫୮

ଓଁ ତତ୍ସତ୍

ଓଁ ନାରାୟଣାୟ ନମଃ ।

(ରାଗ—ଆଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ)

କ୍ଷୀର ସାଗରରେ ବଟପତ୍ରରେ,
କ୍ଷମାନିଧି ଅଛ ଯୋଗ ନିଦ୍ରାରେ,
କ୍ଷୀରାବ୍ଧି ତନୟା ତୁମ୍ଭ କୋଳରେ
କ୍ଷୀରା ଶ୍ରୀବେ ଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗରେ
କ୍ଷମାର ସାଗର,
କ୍ଷମି ଦେଖାଅ ସେ ପଦ୍ମ ପତ୍ରର ଯେ । ଘୋ.ଷା ।
ହର ଶିର ବନ୍ଦେ ସର୍ବଦା ଝର
ହରଷରେ ଝର ପିଅନ୍ତି ହର,
ହରଷ ଚିତ୍ତରେ ସେ ଗଙ୍ଗାଧର
ହୋଇଛନ୍ତି ଅଜାମ୍ବର ଶଙ୍କର,
ହର ଦଅ ମୋତେ
ହର୍ଷେ ସେ ଝର ପିଅଇଁ ନିରତେ ଯେ । ୨ ।

ସହସ୍ର ଦଳ ପଦ୍ମପରେ ଯେହୁ
ସହସ୍ର ଫଣାରେ ଢାଙ୍କୁଣୀ ହୋଇ,
ସହସ୍ର ଦଳର ଯଗୁଅଛି ହୋଇ
ସଦା ବ୍ରହ୍ମା ରୁଦ୍ର ଅଛନ୍ତି ତହିଁ,
ସକାର ମକାର
ସୋହଂ ହଂସ ଖେଳେ ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ଯେ । ୩ ।
ଷଡ଼ ରିପୁଙ୍କୁ ପକାଅ ଫହରି
ଷଟ ଚକ୍ରରେ ଯାଅ ଭେଦକରି
ଶରଦ ଉଷୁମ ଯେଠାରେ ନାହିଁ
ସଦା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେ ଅରୂପା ଦେହି
ସେ ଠାବରେ ପଶି,
ସତ୍ୟ ଲୋକରେ ଭେଟ ବ୍ରହ୍ମାଣୀ ଯେ । ୪ ।
ଶୁଭ୍ର ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରକାଶ ଯେଉଁ ପୁରେ
ଶଙ୍ଖ, ଚକ୍ର, ଗଦା, ପଦ୍ମ ହସ୍ତରେ
ଶୁକ୍ଳାମ୍ବର ବସ୍ତ୍ର ଅଛନ୍ତି ଯହିଁ
ଶରୀର ଅଶରୀର କିଛି ନାହିଁ
ଶରୀରେ ପ୍ରକାଶ,
ଶରୀର ଗଲେ ବଣେ ଭୂମି ବାସ ଯେ । ୫ ।
ବଙ୍କନାଳ ରୁହ ଭେଦ ପାରିଲେ
ବସିବୁ ଯାଇ ଅବାୟୁ ମଣ୍ଡଳେ
ବ୍ରହ୍ମପୁରେ ବ୍ରହ୍ମାଣୀ ଭେଟି ଆସି
ବ୍ରହ୍ମରେ ପରରେ ତୁହି ହୁଅସି
ବ୍ରହ୍ମେ ରଖ ମନ,
ବ୍ରହ୍ମ ସଙ୍ଗତେ ତୁ ହୋଇବୁ ଲୀନ ଯେ । ୬ ।

ଲଲାଟ ପଟକୁ ଝିକିଏ ଅନା
ଲଲାଟ ଚଟକ କାଉଁସି ପାଟଣା
ଲୀଳା ଲାଗିଅଛୁ ଅନୁବରତ
ଲୀଳା ସରିଲେ ତୋ ପିଣ୍ଡ ଅସତ୍ୟ
ଲୀଳାର ସାଗର,
ଲୀଳା ବର୍ଣ୍ଣିବାକୁ ସାଧ କାହାର ଯେ ? । ୭ ।

ରତ୍ନପୁର ସିଂହାସନ ଉପରେ
ରଙ୍ଗେ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ରୁଦ୍ର ସଙ୍ଗରେ
ରଙ୍ଗେ ନାଚୁଛନ୍ତି ବିବୁଧଗଣ
ରସି ଭକ୍ତ ନେତ୍ରେ ତାହାଙ୍କ ଚିହ୍ନ
ରତନ କବାଟ,
ରହି ଫିଟାଇଲେ ପାଇବୁ ଭେଟ ଯେ । ୮ ।

ଯହିଁ ସରସ୍ୱତୀ ଅଛନ୍ତି ରହି
ଜିହ୍ୱା ମୂଳେ ଜ୍ଞାନ ଦୀପ୍ତି ବତାଇ
ଯୋଗୀ ତରନ୍ତି ସେ ଅମୃତ ପିଇ
ଯେଉଁଠାରେ ଜନମ ମରଣ ନାହିଁ
ଜନ୍ମିଲେ ମରଣ,
ଜପ ଅଜପା ମନ୍ତ୍ର ଅନୁକ୍ଷଣି ଯେ । ୯ ।

ମରଣକୁ ତୋର ଡର କାହିଁକି ?
ମାତୃ କୋଡ଼େ ସଦା ଜାଣୁନାହିଁ କି ?
ମାର୍କଣ୍ଡ ଅକାମ୍ବର ଯେଉଁ ନାମେ
ମୂଢ଼ ଜୀବ ପଡ଼ିଅଛୁ ତୁ ଭ୍ରମେ
ମନ ଦୃଢ଼ କର,
ମନ୍ତ୍ର ଜପି ଭବୁଁ ହୁଅ ତୁ ପାର ଯେ । ୧୦ ।

ଭ୍ରମର ଗୁମ୍ଫାରେ ପଶ ତୁ ଯାଇ
ଭ୍ରମି ଭ୍ରମି ଜୀବ ହେଲୁଣି ବାଇ
ଭ୍ରାମରୀ ଦେବୀଙ୍କ କର ଦର୍ଶନ
ଭ୍ରାନ୍ତି ଫିଟିଯାଉ ଭଜ ସେ ନାମ
ଭସ୍ମ ଭ୍ରାନ୍ତି ଗ୍ରନ୍ଥ,
ଭଜ ସେ ନାମକୁ ହୋଇଣ ଦୃଢ଼ ଯେ । ୧୧ ।
ବୀର୍ଯ୍ୟ ରଜ ସଂଯୋଗ ହେବା କାଳେ
ବନ୍ଧୁ ମାତ ତୋତେ ଯତ୍ନେ ସ୍ଥାପିଲେ
ବର୍ଣ୍ଣ ରୂପ ରେଖ ନଥିଲା ତୋର
ବର୍ଣ୍ଣ ପାଇ ମାତୃ ଗର୍ଭୁ ବାହାର
ବ୍ରହ୍ମ ହେଲୁ ଭିନ୍ନ,
ବ୍ରହ୍ମେ ପଡ଼ିବ ପୁଅ ବନ୍ଧନ ଯେ । ୧୨ ।
ଫୁଟି ବହୁଅଛୁ ତ୍ରିବେଣୀ ଧାର
ଫିଟିଯାଉ କର୍ମ ବାସନା ତୋର
ଫାଟି ବହୁ ଝରଣାରୁ ନିର୍ଝର
ଫୁଙ୍କା ଚନ୍ଦ୍ରେ ତୁହୁ ସ୍ନାହାନ କର
ଫିଟାଅ ବନ୍ଧନ,
ଫେଡ଼ କାଳଫାଶି ରମା-ରମଣ ଯେ । ୧୩ ।
ପରପରରେ ପୂରିଅଛୁ ରହୁ
ପର ଆପଣା ବୋଲି କେହୁ ନାହିଁ
ପରଶ ପ୍ରକୃତି ଚେତଇ ପାରିଲେ
ପରମପଦ ସେହୁ ଲଭେ ଭଲେ
ପଦ୍ମପାଦେ ରଖ,
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ତାତ ହେ ବିଶ୍ୱ ନାୟକ ଯେ । ୧୪ ।

ନାମଙ୍କୁ ନିଶାଣୀ କର ଟେ ଭୁକ୍ତ
ନିତ୍ୟସ୍ଥଳେ ବିହାର ଦେଖ ଯାଇ
ନବକାର ଗୋପୀ ଗୋପାଳ ସଙ୍ଗେ
ନାଚୁଛନ୍ତି ହରି ଅତି ନିଭଙ୍ଗେ
ନାମ କର ସାର,
ନାମ ନ ଜପିଲେ ନୋହୁ ଉଦ୍ଧାର ଯେ । ୧୫ ।
ଧ୍ରୁବ, ମାରକଣ୍ଡ ଯେ ନାମ ବଳେ
ଧ୍ରୁବ ମଣ୍ଡଳକୁ ଭେଦ ପାରିଲେ
ଧ୍ୟାନରେ ମଗ୍ନ ହୋଇଛନ୍ତି ସଦା—
—ଧ୍ୟାନେ ଦେଖନ୍ତି ଶଙ୍ଖ, ଚକ୍ର, ଗଦା
ଧାରି ପୃଷ୍ଠିପଙ୍କ୍ତି,
ଧ୍ୟାଇ ସେ ପଦ ଲଭି ଗୋ ତାହାଙ୍କୁ ଯେ । ୧୬ ।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଜନ୍ମ ମନୁଷ୍ୟ କହନ୍ତି
ଧନ ଥାଉଁ ଜ୍ଞାନ ପାଇଲେ ସାଧି
ଦୟା କରିବେ ତୋତେ ଦୟାନିଧି
ଦରିଦ୍ର ଦୁଃଖ ହରିବେ ଅନାଦି
ଦୟାର ସାଗର,
ଦୟା ତାଙ୍କ ସବୁ ଜୀବ ଉପର ଯେ । ୧୭ ।
ଥିଲୁ ଧନେ ନାମ ବ୍ରହ୍ମରେ ମିଶି
ଥୟ ନ କରିଲୁ ମହୀରେ ଖସି
ଥୟ କରି ତୁ ନାମ ଘୋଷି ଘୋଷି
ଥିର ଶାନ୍ତ ଦେଖ ସେ ରୂପରାଶି
ଥୟ କର ମନ,
ଥୟ ହୋଇ ଦେଖ ପରମ ବ୍ରହ୍ମ ଯେ । ୧୮ ।

ନିରୁଣଙ୍କୁ ତେଜ୍ୟା କରିଲେ ଭୃଙ୍ଗ
ତବ ଭପିବୁ ସେ ଅମର ଭୁଇଁ
ଛାର ରଙ୍ଗରସ ସେବନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପାଦେ
ତରଣୀ କର ତାଙ୍କ ନାମ ଛନ୍ଦେ
ତବ ହେବୁ ଧନ୍ୟ,
ତୁରୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ହୁଅ ମଗ୍ନ ଯେ । ୧୯ ।
ଅନ୍ଧାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଯେଉଁଠାରେ ନାହିଁ
ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଯୋଗରେ ଅଛନ୍ତି ବନ୍ଧ
ଅଣାକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ର ଜପନ୍ତି ତହିଁ
ଅମର ହୁଅଇ ଯେ ପାରେ ଯାଇ
ଅନାହତ ଧ୍ୱନି
ଅଷ୍ଟ ପ୍ରହର ବାଜେ ଝଣି ଝଣି ଯେ । ୨୦ ।
ଡାକୁଣୀ ଫିଟାଇ ଭୃଙ୍ଗ ଗୋ ଧର
ଜାବରଙ୍ଗେ ଲୁଚି ରହିଛି ଘୋର
ତାଳ ତାଳ ପୂତ ବାଳକ ତାଳି
ତାଳ ମସ୍ତକରେ ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳ
ତଳ ତଳ କରୁ,
ଡଳି ତଳି ତାଙ୍କ କଟାକ୍ଷୁ ଝରୁଁ ଯେ । ୨୧ ।
ଡୀଙ୍ଗର ବୁଦ୍ଧି ମୋ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୀନ
ଡଗର ଅଟଇ ଭ୍ରମର ନାମ
ଡଗରକ ପଥ ଦେଖାଅ ମୋତେ
ଡାକୁଛି ଭ୍ରମଙ୍କୁ ଅତି ଆରତେ
ଡାକ ଶୁଣ ମୋର,
ଡାକ ନେଇ ରକ୍ଷ ଭ୍ରମ ପମ୍ବର ଯେ । ୨୨ ।

ଠୂଳ ଶୂନ୍ୟ ବୋଲି ଯାହାକୁ କହି
ଠିକଣା ପୁର ସେ ତାକୁ ଅଟଇ
ଠାବ କଲେ ଶତ୍ରୁ ନୁହଇ ସ୍ଥିର
ଠାବ କରିଦିଅ ବିଶ୍ୱ ଠାକୁର
ଠିକ ପଟଥ ନଅ,
ଠିକଣା ପୁରେ ପ୍ରବେଶ କରିଅ ଯେ । ୨୩ ।
ଟେକି ଦେଉଅଛୁ ଜୀବରେ କେତେ
ଟିପ୍ପି ବରି ଯାକୁ ଧରୁଛୁ ହାତେ
ଟେକି ଧରିଛନ୍ତି ତୋତେ ସେ ହସ୍ତେ
ଟେକି ନ ଧଇଲେ ଭ୍ରମନ୍ତୁ ପଥେ
ଟାଣ କରନାହିଁ,
ଟେକି ଧରିଛନ୍ତି କମଳାସାଇଁ ଯେ । ୨୪ ।
ନିଷ୍କାମ ରୂପରେ ଭଜି ପାରିଲେ
ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ତୁ ପାଇବୁ ଭଲେ
ନିରାଲମ୍ବ ପୁରୁଷ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ
ନିଦା ବସ୍ତୁ କେବେ ନୁହନ୍ତି କ୍ଷୟ
ନିତ୍ୟ ନାମେ ରତ,
ନିରାପୁରୁଷଙ୍କ ପାଇବୁ ଭେଟ ଯେ । ୨୫ ।
ଙାଙ୍ଗ ଗହନକୁ ପଶରେ ଜେଉଁ
ଙ୍ଗାପ ଦେଇ ପଶ ତ୍ରିବେଣୀ ନଈ
ଙରଣାରୁ ଢନଧାର ବୋହୁଛି
ଙର ସହସ୍ରାଠାରୁ ଙରୁଅଛି
ଙର ମୁଖେ ପିଅ,
ଙର ପିଇକରି ଅମର ହୁଅ ଯେ । ୨୬ ।

ଜୀବନ ବୋଲୁଣ ଯାହାଙ୍କୁ କହି
ଜଳରେ ଯେସନେ ମୀନ ଖେଳଇ
ଜୀବ ପରମ ହୋଇଗଲେ ଏକ
ଜୀବ ତହିଁ ପାଏ ପରମ ସୁଖ
ଜଡ଼ ପିଣ୍ଡ ତୋର,
ଜୀବ ଗଲେ ଦିଶିବ ଅସୁନ୍ଦର ଯେ । ୨୭ ।

ଛନ୍ଦଣି ବନ୍ଧନ କବାଟ କଳି
ଛନ୍ଦ ଦେଇଅଛୁ କେତେ ଅର୍ଗଳି
ଛନ୍ଦ ବୁଝିକରି ସେ ପୁରେ ପଶ
ଛନ୍ଦେ ରହୁଛନ୍ତି ଯହିଁ ଯୋଗେଶ
ଛଳପଣ କରି,
ଛଳେ ବା କୌଶଳେ ଭେଟ ମୁରାରି ଯେ । ୨୮ ।

ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତୋ ଦେହେ ଅଛି
ଚର୍ମ ନେତ୍ରକୁ ତା ଢାଙ୍କି ରଖିଛି
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ତୋର ବେନି ନୟନ
ଚାହିଁଲେ ଅନ୍ଧାର ଦୂର ହୁଏଣ
ଚାହିଁ ରହୁଥାଅ,
ଚର୍ମ ନେତ୍ରରେ ଦେଖିବୁ ଆତ୍ମ ଯେ । ୨୯ ।

ଓଁ କାର ବୋଲୁଣ ଯେଉଁ ଅକ୍ଷର
ଉଦେନହେଲେ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ଶଙ୍କର
ଉଭେ ଅଛନ୍ତି ତୋହର ଶରୀରେ
ଉଁକି ମାରି ମୁହଁ ଦେଖ ନା ବାରେ
ଉତ୍କଳ ଅଲେଖ,
ଅଲେଖ ଦେଖି କର ଜନ୍ମ ସାର୍ଥକ ଯେ । ୩୦ ।

ଘୋଟି ରଖିଅଛୁ ମାୟା ମୋହଟି
ଘାଣ୍ଟି ପକାଉଛୁ ଚର୍ମ ଦେହଟି
ଘାଣ୍ଟି ହେଉଅଛୁ ତୁ ଅକାରଣେ
ଘାଟି ମୂଳ କାଟିପକା ତକ୍ଷଣେ
ଘଟୁଁ ଜୀବଗଲେ,
ଘଟର ମୂଲ୍ୟ କି ଥାଏ ନା ଢଳେ ? ଯେ । ୩୧ ।
ଗରିଷ୍ଠ ସେବାରେ ସେବିବୁ ଯେବେ
ଗୁରୁଙ୍କ ପଦରେ ହୋଇବୁ ତେବେ
ଗରବ ନ କରି ଲଗାଅ ଧ୍ୟାନ
ଗୁରୁ ରୂପ ଏକା ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ
ଗୁରୁ ରୂପ ହୋଇ,
ଗରୁଡ଼ ପୃଷ୍ଠରେ ବିଜେ ଗୋସାଇଁ ଯେ । ୩୨ ।
ଖଗପତି ନାଥେ କର ଭାବନା
ଖଗପତିଙ୍କି ତୋ ଘଟରେ ଅନା
ଖଣ୍ଡ ଅଖଣ୍ଡ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶି
ଖଗ ଦେହେ ଦେଖ ସେ ରୂପରାଶି
ଖଣ୍ଡିବେ ତୋ ଦୁଃଖ,
ଖେଦ ଦୂର କରିବେ ପଦ୍ମମୁଖ ଯେ । ୩୩ ।
କର ଯୋଡ଼ି କହେ ଦୀନା ପଦ୍ମିନୀ
କର କରୁଣା ଅହେ କମ୍ବୁପାଣି
କମଳା-ବଲ୍ଲଭ ପାଦେ ଶରଣ
କୃପା ବାରି ଢାଳ ମୋ ବଂଶେ ପୂର୍ଣ୍ଣ
କରୁଣା ବାରିଧି !
କରୁଣା ବାରି ସିଞ୍ଚ ନିରବଧି ଯେ । ୩୪ ।

—*—

ଶ୍ରୀ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଜଣାଣ

(ରାଗ—ଶଙ୍କରାଭରଣ)

କମଳ-ଦଳ-ବାସିନୀ ସୁଦୟା ଗୋ କର,
କୃପା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ଦୁଃଖ ଦୂର କର,
କୃପା କଟାକ୍ଷରେ ଅନା,
କରୁଣା ସାଗର ଯାହାଙ୍କର ଅଟେ ବାନା । ଘୋଷା ।
ଖେଦ ସିନ୍ଧୁରେ ଡୁବିଛନ୍ତି ଉଦ୍ଧରଣି ଧର;
ଖଣ୍ଡି ପାପ-ତାପ ନାଶ କର ଗୋ ସତ୍ୱର
ଖରେ ଶୁଣ ମୋ ଗୁହାରି,
ଖଗପତିବଲ୍ଲଭି ଗୋ ! ବାରେ ଦୟା କରି ।୨।
ଗରବ କରିଛି ଠକେତେ ପାଦପଦ୍ମେ ତୋର
ଗରବଗଞ୍ଜିନୀ-ମାତ ! ଗର୍ବ ଖର୍ବ କର
ଗୁରୁ ଭାବେ ପାରେଁ ସେବି,
ଗୁରୁ ରୂପା ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବଲ୍ଲଭୀ । ୩ ।
ଘୋଟି ରହିଅଛି ମାୟା ଘୋର ଅନ୍ଧକାର
ଘୋର ତମସାଚ୍ଛନ୍ନଙ୍କୁ କାଟି କର ଦୂର
ଘେନ ବିନତି ମୋହର,
ଘୋର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧରଣ ଧର । ୪ ।
ଙତେ ହୋଇଅଛି ମାତ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ
ଙଇ ହକା ହୁଏ ଭୁଇ ନ ଥାଉ ଯେ ଘରେ
ଙତେ ଅସ୍ତ ଯହିଁ ନାହିଁ,
ଅରୂପା ସ୍ୱରୂପା କାମରୂପା ମାତ ଭୁଇ । ୫ ।

ଚେତନା ରୂପରେ ମାତ ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରକାଶ
ଚୈତନ୍ୟ ଦାନରେ ସଦା ରୁହ ଥାଅ ତୋଷ
ଚନ୍ଦ୍ରାଗଡ଼ ଅଟେ ତୋର,
ଚୁହିଁଲ ମାତ୍ରକେ ଲୋକ ଦୁଃଖ ହୁଏ ଦୂର । ୬ ।
ଛଳ କପଟରେ ପୂରିଅଛି ମୋ ଶରୀର
ଛଳନାମୟୀ ଗୋ ! ଆଉ ଛଳନା ନକର
ଛନ୍ଦେ ଯୋଡ଼ୁଛି ମୋ ପାଣି,
ଛିନ୍ନ କର ମୋର ଛଳ ମାତା କମଳିନୀ । ୭ ।
ଜାଗ ଯଜ୍ଞ ଜପତପ କିଛି ନ ଜାଣଇଁ
ଜଗଜ୍ଜନନୀ ରୂପକୁ ଏକା ଥାଏଁ ଧ୍ୟାୟି
ଜନ୍ମକାଳୁ ମୁଁ ମୂରୁଖ,
ଜନନୀ ଗୋ ! ଜ୍ଞାନ ଦେଇ ଦେଖାଅ ଆଲୋକ ।୮।
ଝଡ଼ ବୃଷ୍ଟି ପଶିକରି ଉଡ଼ାଉଛି ମୋ ପୁର
ଝଞ୍ଜା ପବନରେ ଦେହ ହୁଏ ଥରଥର
ଝଡ଼ ଅଜ୍ଞାନ ତିମିର,
ଝଡ଼ କାଟି ଉଭେ ହୁଅ ଶରୀରେ ମୋହର । ୯ ।
ନିଷ୍କାମ ଭକ୍ତି ବା କାହିଁ ଅଛଇ ମୋହର ?
ନିରନ୍ତରେ ଧ୍ୟାଏଁ ଯାହା ତୋହର ପୟର
ନିତ୍ୟେ ତୋହ ନାମ ଘୋଷି,
ନାମ ତୋର ଜପି ପାରେ ସେ ଅଜ୍ଞା ଦଅସି । ୧୦ ।
ଟାଣ କରିଅଛି ମାତ ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ପାଇଁ
ଟେକି ନ ଧଇଲେ ପାପଗ୍ରାହ ଗ୍ରାସିବଇ
ଟେକି ଧର ଦୟାବନ୍ତ,
ଟାଙ୍କି ରହିଅଛି ମାତ ! ତୁ ଟେକିବା ପାଇଁ ।୧୧।

ଠାକୁରାଣୀ ଠକିଲେ କି କେହୁ ବର୍ତ୍ତିପାରେ
ଠକପଣ କରି ବୁଲି ମରେ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ
ଠିକେ ଭାଷଇ ପଦ ମା,
ଟିକ ପଥ ଦେଖାଅ ମା ବଟ୍ଟଣଦୁହୁଲକ୍ଷ୍ମୀ । ୧୨ ।
ଡାକି ଡାକି ଶଟା ହେଲି ନ ଶୁଣୁ କାହିଁକି ?
ଡର ଭୟ ଉପେକ୍ଷିଣ ଡାକି ମରୁଅଛୁ
ଡାକ ଶୁଣ ବାରେ ମୋର,
ଡାକି ନେଇ ରଖ ମାତ ତୁମ୍ଭର ପୟର । ୧୩ ।
ଢଳ ଯଦ୍ଧ ଦାନେ ମାତ ମୁହିଁ କରିଅଛୁ
ଢମାଲି କଥାକୁ ମାତ ମନୁ ଦିଅ ପୋଛି
ଢଳ ଢଳ ନେନେ ଅନା,
ଢଳିପଡ଼ୁ ମୋର ଶିରେ ଜାହ୍ନବୀ ଯମୁନା । ୧୪ ।
ଅନାହତ ଭୁବନରେ ଅଟେ ତୋର ବାସ
ଅନାହତ ଧ୍ୱନି ସଦା ସେଠାରୁ ପ୍ରକାଶ
ଅଷ୍ଟାକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ର ଗୋଟି,
ଅନୁକ୍ଷଣେ ବାଜୁଅଛି ବିରାମ ନାହିଁଟି । ୧୫ ।
ତପ ଲୋକରେ ତପସ୍ୱୀ ନାମକୁ ତୁ ବହୁ
ତପସ୍ୱିନୀ ବେଶେ ନାରାୟଣ ମନ ମୋହୁ
ତପ ସିଦ୍ଧି ହେଲା ତୋର,
ତପ କରି ଲଭିଲୁ ତୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର । ୧୬ ।
ଥର ଥର କରି ଦେହ କମ୍ପୁଅଛି ମୋର
ଥୟ ନ ହୁଅଇ ମନ ସର୍ବଦା ଅସ୍ଥିର
ଥୟ କରିଦିଅ ମନ,
ଥରେହେଲେ ତୋ ପଦରେ ରହୁ ମୋର ଧ୍ୟାନ ।୧୭।

ଦାରିଦ୍ର୍ୟଭଞ୍ଜନୀ ତୁହି ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ମାତା
ଦରିଦ୍ର ଲୋକର ପାଇଁ ସଦା ତୋର ଚିନ୍ତା
ଦୟାବତୀ ନାମ ବହି,
ଦରିଦ୍ର ଜନଙ୍କୁ ଅନ୍ନ ଯାଚି ଦେଉଛୁ ତୁହି । ୧୮ ।
ଧନ୍ଦାରେ ପଡ଼ିଣ ମରୁଅଛୁ ଅନୁକ୍ଷଣେ
ଧ୍ୟାନ ଧାରଣାଦି ସବୁ ଗଲା ମୋର କେଣେ ?
ଧୀର ମତି ଦିଅ ମୋତେ,
ଧର୍ମ ପରାୟଣା ହୋଇ ବଞ୍ଚେ ଦିନା କେତେ । ୧୯ ।
ନାମ ତୋ ନଉକା କରି ପାରି ହେବା ଆଶେ
ନାବରେ ନାବିକ ନାହିଁ ପାରିହେବି କେସେ ?
ନାବିକ ରୂପରେ ତୁହି
ନାବରେ ବସାଇ ପାରିକର ମହାମାୟୀ । ୨୦ ।
ପରମ ଶତ୍ରୁ ଅଟନ୍ତି ରିପୁଗଣ ମୋର
ପରମ କଟାରିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂହାର
ପରାପଶ୍ୟନ୍ତି ରୂପେଣ,
ପ୍ରକୃତି ବଶ କରାଅ ଦେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣଜ୍ଞାନ । ୨୧ ।
ଫାଟି ବହୁଅଛୁ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଭାରତୀ
ଫୁଟି ପୂର୍ଣ୍ଣତୋୟା ପାଦୁ ହୋଇ ସୁର ନଦୀ
ଫିଟି ବହୁଛି ନିଧାର,
ଫିଟିବ କର୍ମ ବାସନା ତହିଁ ସ୍ନାନ କର । ୨୨ ।
ବରଦା କାମଦା ବାରାହୀ ତୁ ମାହେଶ୍ୱରୀ
ବରଦାନୀ ବରାନନେ ତୁ ଶିବା ଶଙ୍କରୀ
ବରଦାନେ କର ତୋଷ,
ବର ଦେଇ ଫିଟାଅ ମୋ ସକଳ କଳୁଷ । ୨୩ ।

ଭାର୍ଗବୀ ! ଭବାର୍ଣ୍ଣବରୁ ପାର କର ତୁହି
ଭୃଗୁସୂତା ଶ୍ରୀଚରଣେ ଜଣାଣ ମୋ ଏହି
ଭବେ ମାତା ତୋତେ ପାଇ
ଭାବ ଅଭାବ ବୋଲି ମୋ କିଛି ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ । ୨୪ ।
ମୋର ଗୃହେ ବିଜେ କର ସିନ୍ଧୁ-ରାଜ-ଜେମା
ମୋର ସବୁ ଅପରାଧ କର ତୁହି କ୍ଷମା
ମର ଜଗତର ଦୁଃଖ,
ମରଣ ବେଦନା ତୋର ପାଦ ତଳେ ରଖ । ୨୫ ।
ଯୋଗମାୟା ମହାମାୟା ନନ୍ଦଘରେ ଯାଇ
ଯଶୋଦା ଗର୍ଭରୁ ମାତ ଜନ୍ମ ହେଲୁ ତୁହି
ଯୋଗେଶ୍ୱରୀ ଯୋଗମୁଦ୍ରା
ଯୋଗାରୂଢ଼ମୁନିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତୁ ଅଭେଦ୍ୟା । ୨୬ ।
ରତ୍ନାକର ତନୟା ତୁ ବିଷ୍ଣୁ ମନୋହାରୀ
ରହାସ ମଣ୍ଡଳେ ତୁହି ରାଧିକା ସୁନ୍ଦରୀ
ରାସ ଲଗିଛି ନିରତେ,
ରାସେଶ୍ୱରୀ ରମେଶ୍ୱରୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତେ । ୨୭ ।
ଲୋଭ ମୋହ କାମ କ୍ରୋଧେ ସଦା ଅଛି ପଡ଼ି
ଲୋଲୁପ ମୋ ମନଭୃଙ୍ଗ ତୋହପାରେ ଜଡ଼ି
ଲୋଟୁ ମସ୍ତକ ମୋହର,
ଲଳମା ମୋ କାହିଁ ରଖ ତୁମ୍ଭର ପଦ୍ମର । ୨୮ ।
ବ୍ରହ୍ମପୁରେ ବ୍ରହ୍ମାଣୀ ତୁ ବୃଦ୍ଧା ଆଦିମାତା
ବୈକୁଣ୍ଠରେ ବୈଷ୍ଣବୀ ତୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବନିତା
ବିଷ୍ଣୁ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ସ୍ଥିତା,
ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ତୁହି ଅଟୁ ବିଶ୍ୱମାତା । ୨୯ ।

ଶରଣ ପଶୁଛୁଁ ତୋର ପାଦପଦ୍ମେ ମୁହିଁ
ଶରଣାଗତ ଜନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧର ଗୋ ରୁଦ୍ର
ଶ୍ରଦ୍ଧାବଦ୍ଧ ହେତାର ଶତେ
ଶରଣ ବତ୍ସଳା ଉଦ୍ଧରଣ ଧର ମୋତେ । ୩୦ ।
ଷଡ଼ାକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ର ରୁଦ୍ର ଅନାଦ୍ୟ ଅପର୍ଣ୍ଣା
ଷୋଡ଼ଶୀ କୁମାରୀ ଶାକମ୍ଭରୀ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା
ଷଠ ନ କର ମୋଠାରେ,
ଷଢ଼ ଯାଉଅଛୁ ଉଦ୍ଧରଣ ଧର ବାରେ । ୩୧ ।
ସମ୍ଭବର ମାତ ରୁଦ୍ର ନାମ ଗୋ ରୁକ୍ମଣୀ
ସରସିଜ-ମୁଖୀ ସଦା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବଦନୀ
ସରସ ହୃଦୟା ହୋଇ,
ସରଳାନ୍ତଃକରଣରେ ରକ୍ଷାକର ରୁଦ୍ର । ୩୨ ।
ହରପ୍ରିୟା ! ହର ମୋର ସକଳ ଦୁର୍ଗତି
ହର୍ଷଚିତ୍ତେ ବର ଦିଅ ହେଉ ମୋ ସଦ୍‌ଗତି
ହର ନିଅ ସବୁ ଦୁଃଖ,
ହୋଇଣ ସଦୟ ଚିତ୍ତ ପଦ୍ମପାଦେ ରଖ । ୩୩ ।
କ୍ଷୀରବ୍ଧି ତନୟା ପାଦେ ଏ ମୋର ଦୟିନୀ
କ୍ଷମାକର ସବୁ ଦୋଷ ଜଣାଏ ପଦ୍ମିନୀ
କ୍ଷମି ତୋ ଚରଣେ ରଖ,
କ୍ଷୀର ସାଗରରେ ସଦା ଦେଖେ ତୁମ୍ଭ ମୁଖ । ୩୪ ।

ଓଁ କ୍ଲୀଂ ଚଣ୍ଡିକାୟୈ ନମଃ ।

(ରାଗ—ମଙ୍ଗଳ)

ଜୟ ଜୟ ହରଚଣ୍ଡୀ   ଜୟ ମା ଅମ୍ବିକେ
ଜୟ ଜଗତଜନନୀ ତ୍ରିଦଶ ପାଳିକେ ଯେ । ୧ ।

ଚଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡ ବିନାଶିନୀ   ମହିଷ-ମର୍ଦ୍ଦିନୀ
କାଳୀ କରାଳବଦନୀ ମାତ ଗୋ ଭବାନୀ ଯେ ।୨।

ହର ଦୁଃଖ ହର   କ୍ଲେଶ ମାତ ଭଗବତୀ
ଅତି ଆତୁରେ ଡାକୁଛି ରଖ ମା ପାର୍ବତୀ ଯେ ।୩।

ମୋହପର ଦୀନା ଅଛ   ଏ ସଂସାରେ ନାହିଁ
ଏ ଦୁଃଖ ସାଗରୁଁ ପରିତ୍ରାଣ କର ତୁହି ଯେ ।୪।

ସତୀ, ସାଧ୍ୱୀ ଭବ ପ୍ରୀତା,   ଭବବମୋଚନୀ
ଆର୍ଯ୍ୟା, ଦୁର୍ଗା, ଜୟା, ବିଜୟା, ଶୂଳଧାରିଣୀ ଯେ ।୫।

ପିନାକ ଧାରିଣୀ,   ଚିତ୍ରା ଘୋର ମହାତପା
ମନୋବୁଦ୍ଧି ଅହଂକାର ଅଦ୍ୟା ବୃଦ୍ଧମାତା ଯେ ।୬।

ସର୍ବମନ୍ତ୍ରମୟୀ   ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱରୂପିଣୀ
ଦକ୍ଷଯଜ୍ଞ ବିନାଶିନୀ ମାତ ଗୋ ଭବାନୀ ଯେ ।୭।

ଅନନ୍ତା ଅନନ୍ତରୂପା   ଅଟ ମାହେଶ୍ୱରୀ
ବ୍ରାହ୍ମୀ ଐନ୍ଦ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବୀ ତ୍ରିପୁର ଅଧୀଶ୍ୱରୀ ଯେ । ୮ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚଣ୍ଡୀ ବାରାହୀ   ଚାମୁଣ୍ଡା ଚଣ୍ଡମୁଣ୍ଡା
କରେ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଧରି ଦଶରୂ ପ୍ରଚଣ୍ଡା ଯେ । ୯ ।

ବିମଳା ହିଙ୍ଗୁଳା   ମଧୁକୈଟଭ ବିନାଶୀ
କାମରୂପା, ବହୁରୂପା ମହିଭାର ନାଶି ଯେ । ୧୦ ।
ସୌମ୍ୟା ସୌମ୍ୟତର   ମହାମାୟା ମହେଶ୍ୱରୀ
ଅରୂପା ସ୍ୱରୂପା ତୁହି ଦକ୍ଷଙ୍କ କୁମାରୀ ଯେ । ୧୧ ।
ଏକାନେକାନନ୍ତରୂପା   ଦୁର୍ଜ୍ଞେୟା ପାର୍ବତୀ
ଅଜା, କୁମାରୀ କନ୍ୟା ତୁ କିଶୋରୀ ଯୁବତୀ ଯେ । ୧୨ ।
ମନୋବୁଦ୍ଧି ଅହଙ୍କାର   ସର୍ବ ଅଟୁ ତୁହି
ଦେବମାତା ବେଦମାତା ଗାୟତ୍ରୀ ବୋଲାଉ ଯେ । ୧୩ ।
ଦୁର୍ଗା ଭବାନୀ ଦେବେଶୀ   ବିଶ୍ୱନାଥ ପ୍ରିୟା
ଘୋରଦଂଷ୍ଟ୍ରା କରାଳାସ୍ୟା ଶିବା ଯୋଗମାୟା ଯେ ।୧୪।
ରୁଦ୍ରାଣୀ ତାରିଣୀ ତାର   ପର୍ବତ-ନନ୍ଦନୀ
ମହାଦେବ ପ୍ରିୟା ମାତ ! ଶଙ୍କରୀ ଭବାନୀ ଯେ ।୧୫।
ରକ୍ତାରକ୍ତ ଶୋଷିଣୀ   ରକ୍ତବୀଜନାଶିନୀ
ରକ୍ତମୁଖୀ ବସୁଯୁକ୍ତା ବସୁପ୍ରଦା ବାଣୀ ଯେ । ୧୬ ।
ନିତ୍ୟା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନିଷ୍କଳଙ୍କା   ନିରୀହା ନୂତନା
ରାମପ୍ରିୟା ରାମରତା ବରଦା ଶୋଭନା ଯେ । ୧୭ ।
ଯଶୋଦା ରାଧିକା ଚଣ୍ଡୀ   ଦ୍ରୌପଦୀ ରୁକ୍ମିଣୀ
ମହେଶଭକ୍ତ ବିଶ୍ୱେଶୀ ତୁ ବିଶ୍ୱରୂପିଣୀ ଯେ । ୧୮ ।
ଜାହ୍ନବୀ ଯମୁନା   ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ସରସ୍ୱତୀ
ନର୍ମଦା କାବେରୀ ପାତାଳେ ତୁ ଭୋଗବତୀ ଯେ ।୧୯।
ଷୋଡଶୀ ମାତଙ୍ଗୀ   ଧୂମାବତୀ ଛିନ୍ନମସ୍ତା
ନିଜ ଶିର କାଟି ଖାଉ ତେବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଦା ଯେ । ୨୦ ।
କରାଳବଦନା ଘୋର   ମୁକ୍ତକେଶୀ ବାଳା
ଅଷ୍ଟଭୁଜା ଦଶଭୁଜା ନାମ ତୋ ବଗଳା ଯେ । ୨୧ ।

ଭୈରବୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ   ଛିନ୍ନମସ୍ତକୀ
ନବଦୁର୍ଗା ରୂପେ ତ୍ରିପୁରାସୁର ସହାରୀ ଯେ । ୨୨ ।
ମହାବୃଷଭ ବାହିନୀ   ତ୍ରିଶୂଳଧାରିଣୀ
ଖଡ୍ଗ ପରଶୁ କୁଠାର ଧରି ଗୋସ୍ୱାମିଣୀ ଯେ । ୨୩ ।
ଦ୍ୱିପୀ ଚର୍ମ୍ମ ପରିଧାନା   କରେ ଧରି ଖଣ୍ଡା
ଯୋଗିନୀଗଣଙ୍କୁ ଧରି ବୁଲୁ ଉଗ୍ରଚଣ୍ଡା ଯେ । ୨୪ ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ   ଶୋଭେ ଚତୁର୍ଭୁଜେ
ସିଂହପୃଷ୍ଠେ ବିଜେ ମାତ ବୀରାଙ୍ଗନା ସାଜେ ଯେ । ୨୫ ।
କୌଶିକୀ ମହାବକ୍ତ୍ରେ   କରିଲୁ ସଂହାର
ଭୟଙ୍କର ଦାନବ ଯା ନାମ ବୃତ୍ରାସୁର ଯେ । ୨୬ ।
ପୃଥିବୀ ଧଇଲୁ ମାତ   ବରାହରୂପିଣୀ
ଘୋରରୂପେ ମହାର୍ଣ୍ଣବେ କମ୍ପିତ ଧରଣୀ ଯେ । ୨୭ ।
ନୃସିଂହ ରୂପରେ ନଖେ   ହିରଣ୍ୟ ବିଦାରି
ପ୍ରହ୍ଲାଦେ ରକ୍ଷାକଲୁ ସ୍ତମ୍ଭରୁ ବାହାରି ଯେ । ୨୮ ।
ସର୍ବସ୍ୱ ରୂପେ ସର୍ବେଶେ   ସର୍ବ ସମନ୍ୱିତେ
ଶିବଦୂତୀ ଶକ୍ତି ଦିଅ ନମସ୍ତେ ନମସ୍ତେ ଯେ । ୨୯ ।
ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତିଧାରିଣୀ   ସବୁଠାରେ ଅଛୁ ପୂରି
ଅବ୍ରହ୍ମସ୍ତମ୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାତ ଶାକମ୍ଭରୀ ଯେ । ୩୦ ।
ସହସ୍ରଦଳ-ବାସିନୀ   ପୂର୍ଣ୍ଣେନ୍ଦୁ ବଦନୀ
ଅତସୀ ପୁଷ୍ପବରଣୀ କାମ୍ପିଲ୍ୟବାହିନୀ ଯେ । ୩୧ ।
ପୀନୋନ୍ନତ ପୟୋଧରେ   ପୂରିତ ଅମୃତ
ସେ ସୁଧାପାନକୁ ସଦା ମୋ ମନ ଉନ୍ମତ୍ତ ଯେ । ୩୨ ।
ଅକ୍ଷର ପରମ ଶୁଭ୍ର   ଶୁଦ୍ଧ ସନାତନୀ
କ୍ଷରଙ୍କର ସଙ୍କୋଚେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତ୍ରିଲୋଚନୀ ଯେ । ୩୩ ।

ନିତ୍ୟ ନୂତନା ନବୀନା ମାତ ଶିଖଣ୍ଡିନୀ
ଅମାରୂପ ଦେଖାଇ ଜୀବକୁ ନେଉ ଟାଣି ଯେ । ୩୪ ।
ଅକାଳବୋଧନେ ତୋତେ ପୂଜିଲେ ଶ୍ରୀରାମ
ରାବଣକୁ ବିନାଶିଲେ ହେଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣକାମ ଯେ । ୩୫ ।
ଚୈତ୍ରମାସେ ପୂଜାପାଉ ମଙ୍ଗଳା ରୂପରେ
ସମସ୍ତ ଜନେ ପୂଜନ୍ତି ମଙ୍ଗଳବାରରେ ଯେ । ୩୬ ।
ସିନ୍ଦୁର ଚନ୍ଦନ ଶଭା ଶୋହେ ତୋ କପୋଳେ
ମୁଣ୍ଡମାଳା ଲମ୍ବେ ସୁଉଜ୍ଜଳ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ଯେ । ୩୭ ।
ଜଟାଜୁଟ ଭାରେ ମାଗୋ ସର୍ବଦା ଅସ୍ଥିର
ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି ପ୍ରଳୟରେ ଆନନ୍ଦ ଅପାର ଯେ । ୩୮ ।
କାହାକୁ କରଉ ଯୋଗୀ କାହାକୁ ବା ଭୋଗୀ
କାହାକୁ ଭିକ୍ଷାର୍ଥୀ କାହାକୁ ବା ଧନଲୋଭୀ ଯେ ।୩୯।
ଅସୀମ ସସୀମ ତୋର କିଛି ନ ଜାଣଇଁ
ସର୍ବଭୂତେ ସର୍ବଜୀବେ ପୂରିଛୁ ମା ତୁହି ଯେ । ୪୦ ।
ଅନନ୍ତ କୋଟୀ ନାମରୁ କେତେ ନାମ ଜାଣୁ
ଜ୍ଞାନଦାତ୍ରୀ ଯାହା କହୁ ତାହା ମୁଁ ଲେଖୁଛୁ ଯେ ।୪୧।
ତୁହି ମୁହିଁ ଭେଦାଭେଦ ଜ୍ଞାନ ମୋ ନଥାଉ
ମୁହିଁ ଯେହ୍ନ ତୁହି ସେହ୍ନ ଏହି ଆଜ୍ଞା ହେଉ ଯେ । ୪୨ ।
ମୂଢ଼ା ପାମରୀ ପଦ୍ମନୀ ଜଣାଏ ଗୁମୁର
ପଦ୍ମନୀ ବଂଶଯାକକୁ ଉଦ୍ଧରିଟି ଧର ଗୋ । ୪୩ ।

ଓଁ ହ୍ରୀଂ ଦୁର୍ଗାୟୈ ନମଃ ।

(ରାଗ—ଗୈରିଖ)

ହର ମୋହର ଦୁର୍ଗତି ଅପର୍ଣ୍ଣା ଦେବୀ ପାର୍ବତୀ
ଶରଣାଗତରେ ରକ୍ଷ ମାଁ ଭଗବତୀ,
ହସ୍ତେ ତୋ ଖପର କାତି ଦୁଲ୍ଲ ମା ଗୋ ନଶା ରାତି
ଖଣ୍ଡ ପରଶୁ କୃପାଟର ଶୋଭିତା ଅତି ।
ଅସୁରଗଣଙ୍କୁ ନିପାତି,
ସୁଜନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରୁ ମା ହୈମବତୀ । ୧ ।

ଚଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡ ବିନାଶିନୀ ମହିଷାସୁର ମର୍ଦ୍ଦିନୀ
କାଳୀ କରାଳ ବଦନୀ ମାତ ଭବାନୀ ।
ବାରଣ·ଅଶ୍ୱ-ବାହିନୀ ଗଜାନନଙ୍କ ଜନନୀ
କାଳଦଣ୍ଡ ବିନାଶିନୀ ଶିବ ମୋହିନୀ ।
ସର୍ବ ମଙ୍ଗଳା, ତୁ ଶର୍ବାଣୀ,
ଶୈଳ ସୁତା ଶୈଳ ଶିଖେ କରୁ ଭ୍ରମଣି । ୨ ।

ଉଗ୍ରତପା, ଉଗ୍ର ରୂପା ଉଗ୍ରତାର ମା ଚଣ୍ଡିକା
କୋଟିଚନ୍ଦ୍ର ସମ ରୂପା ମାତ ଅମ୍ବିକା ।
ଯୋଗ ମାୟା, ଯୋଗ ରୂପା, ଯୋଗେଶ୍ୱରୀ ଯଜ୍ଞ ରୂପା
ଦକ୍ଷ ଯଜ୍ଞ ବିନାଶିନୀ କାଳ ସ୍ୱରୂପା ।
ଭୟପ୍ରଦା, ଅଭୟା ରୂପା,
ମାତଙ୍ଗ ମୁନି ପୂଜିତ, ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱରୂପା । ୩ ।

ବ୍ରହ୍ମା ମାତା ତୁ ବ୍ରହ୍ମାଣୀ ବୈଷ୍ଣବୀ ବିଷ୍ଣୁ ଜନନୀ
ଶିବମାତା ତୁ ଶିବାନୀ ବିଶ୍ୱ ଜନନୀ ।

ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱରୂପିଣୀ,   ଇନ୍ଦ୍ରମାତା ତୁ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ,
ନରସିଂହୀ ମା ବାରାହୀ ଭବ ମୋଚନୀ
ସିଂହ ଗଠୋରଙ୍କ ଜନନୀ,
ସିଂହମାନେ ଭାସୁଛନ୍ତି ଉଦ୍ଧର ପୃଥ୍ୱୀ । ୪ ।

ଭାସି ଯାଉଅଛୁ ଜଳେ   ଉଦ୍ଧରଣ ଧର କୋଳେ
ଭବାର୍ଣ୍ଣବୁ ପାରି କରି ଲଗାଅ କୂଳେ
ଶରଣ ତୋ ପାଦ ତଳେ   ତୁହି ମୋତେ ନ ରଖିଲେ
ଅଉ କେହି ସାହା ମୋର ବିପତ୍ତି କାଳେ ?
ଦେବମାତା ଦେବଙ୍କ ଛଳେ,
କେତେ ଦୈତ୍ୟ ନାଶି ଅଛୁ ତୋ ବାହୁବଳେ । ୫ ।

ମାତ ତୁ ହୁଅ ପ୍ରସନ୍ନ   ତୋ ପାଦେ ରଖ ମୋ ଧ୍ୟାନ
ଅନିତ୍ୟ ସଂସାରୁ ମାତା ପିତା ବନ୍ଧନ ।
ଯେଉଁଠାରେ ନାହିଁ ମରଣ   ଆନନ୍ଦରେ ସଦା ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଆନନ୍ଦମୟୀ ସଙ୍ଗେଣ କଟାଏଁ ଦିନ
ବାଞ୍ଛା ମରି ମୋର ସମାନ,
ଦୀନା ପଦ୍ମଣୀଙ୍କୁ ରଖ ତୁମ୍ଭ ଚରଣ । ୬ ।

ଓଁ ନମଃ ଶିବାୟ ।

ଜୟ ଜୟ ହର,   ଜୟ ଦିଗାମ୍ବର,
ଜୟ ତ୍ରିଲୋକ କରତା,
ଜୟ ମହାଦେବ   ଜୟ ସଦାଶିବ
ଜୟ ଭକ୍ତି-ମୁକ୍ତି-ଦାତା ।

ଋକ୍, ଯଜୁ, ସାମ, ଅଥର୍ବ ଯା ନାମ
ଚତୁର୍ମୁଖେ ଅପଣେ ଉଚ୍ଚାରି,
ପଞ୍ଚମ ବେଦଙ୍କୁ ନ ଦେଇ କାହାକୁ
(ପ୍ରଭୁ) ରଖିଅଛ ଗୁପ୍ତ କରି ।
ଗୁରୁ ରୂପ ହୋଇ ଦିଅ ଜ୍ଞାନ କହି
ଶ୍ରୀଚରଣେ ଜଣାଣ ମୋହର,
ଘେନ ମୋ ବିନତି ଅହେ ପଶୁପତି
ଦୟାକରି ଦିଅ ହେ ଉତ୍ତର ।
ମୂଳାଧାରେ ରହି ସ୍ୱୟମ୍ଭୁ ବୋଲାଇ
କୁଣ୍ଡଳିନୀ ଶକତି ସଂଯୁତ,
ସ୍ୱାଧିଷ୍ଠାନେ ରହି ବିଷ୍ଣୁ ରୂପ ହୋଇ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ପାଳୁଛ ତୁମ୍ଭେ ତାତ ।
ମଣିପୁରେ ଥାଇ ମହାରୁଦ୍ର ହୋଇ
ସର୍ବ ଜୀବେ ସଂହାର କରୁଛ,
ଅନାହତ ଚକ୍ରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ରୂପେ
ଦେବତାରୁ ପୂଜନ ପାଉଛ ।
ବିଶୁଦ୍ଧାଖ୍ୟେ ରହି ସଦାଶିବ ହୋଇ
ଷୋଡ଼ଶ ଦଳରେ ଯାଙ୍କ ବାସ,
ଆଜ୍ଞାଚକ୍ରେ ଥାଇ ଚେତନା ବୋଲାଇ
ସର୍ବ ଜୀବେ ହୋଇଛ ପ୍ରକାଶ ।
ସହସ୍ର ଦଳରେ ଶତଦଳ ପରେ
ତେଜ ରୂପ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ,
କାରଣ ବୈକୁଣ୍ଠ କର ରବି ଦିନ
ତେବେ ସୁଖା ସଦା ପୂର୍ଣ୍ଣମୟ ।

ସେହୁ ଅନେ ଦଅ ପଦ୍ମ ନୀ ହୃଦୟ
ଦୂରେ ଗୁଲିଯାଉ ଅନ୍ଧକାର,
ଅଟେ ଉମାପତି କର ମୋ ସଦ୍‌ଗତି
ଶ୍ରୀଚରଣେ କୋଟି ନମସ୍କାର ॥

ଓଁ କ୍ଳୀଂ କୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ

ବିରହୀ ମାଧବ (କୀର୍ତ୍ତନ)

ଜାଯ ମୂଳେ ହରି, ଏକାକୀ ମୁରାରି, ଭାବନ୍ତି ରାଧାଙ୍କ ଭାବ
ଅର୍ଦ୍ଧ ରାତି ହେଲା ରାଧା ନ ଅଇଲା ତନୁ ହୋଇଲା ବଭଙ୍ଗ,
ହାୟରେ ଦୂତୀ ନାହିଁ ପାଶର
ଯଦି ନ ଆସିବ ନିଶ୍ଚେ ପ୍ରାଣ ଯିବ କୋପାନଳେ ହରପର ।୧।
ରସିକ ଶେଖର ବିରହେ କାତର ବାହୁନନ୍ତି ରାଧା ଗୁଣ
ଆରେ ପ୍ରେମଶୀଳା ସେବକ-ବତ୍ସଳା ଆସି ଦିଅ ଦରଶନ
ହାୟରେ ମୋର ନେତ୍ର ପିତୁଳା,
କାମ କଳ୍ପଲତା ସ୍ନେହ ସୁଖଦାତା
ଖରସ୍ରୋତେ ତୁ ମୋ ଭେଳା । ୨ ।
କୃପା ହେଲେ ତୋର ସ୍ୱର୍ଗପୁର ଜୁର କରି ଅଣି ପାରିଜାତ,
ପୂଜିବି ଶଙ୍କର ମାଗି ନେବି ବର ହୋଇବାକୁ ତୋର ଭୃତ୍ୟ,
ହାୟରେ ! ସଖି ତୋହରି ପାଇଁ
ଆରେ ଶଶିମୁଖୀ କର ମୋତେ ସୁଖୀ
ତୋ ଆଶାରେ ପଥ ଗୁହିଁ । ୩ ।
ଆରେ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଅସହାୟ ବନ୍ଧୁ ତୁହି ମୋ ସର୍ବସ୍ୱ ଧନ
ନ ହୋଇ ନିର୍ଦ୍ଦୟା କର ମୋତେ ଦୟା ଆରେ ରସିକ ରତନ

ବଣୁଗଡ ପ୍ରାଣ ମୋହର ହେଲ,
ବସିଛୁ ସକ୍ଷରେ   ଅଣା ନାବ୍ଗଣାରେ
ଦେଖା ମୁଖ ଦସ୍ୱା-ଶୀଳା । ୪ ।
ଏମନ୍ତ ସମ୍ପ୍ୱ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଉଦସ୍ୱ ଗଗନ ମଣ୍ଡଳେ ହେଲେ
ଦଶମୀର ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖି କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମନେ ଅନନ୍ଦିତ ହେଲେ
ହାସ୍ୟରେ ବଂଶୀ ଧରି ଶ୍ରୀକରେ,
ରାଧା ରାଧା ବୋଲି   ଡାକଇ ମୁରଲୀ
ବାଇଲେ ଅତି ସୁସ୍ୱରେ । ୫ ।
ପ୍ରାଣ ଅପାନକୁ ସମାନ ବ୍ୟାନକୁ ଉଦାନରେ ଦେଲେ ପୂରି,
ରାଧାନାମ ଗୋଟି ମୂର୍ଚ୍ଛନା କରଣ ବ୍ରହ୍ମରନ୍ଧ୍ରେ ଦେଲେ ଗ୍ରଣ୍ଡ
(ବଂଶୀ ବାଜେ) ସା, ରେ, ଗା, ମା, ପା, ଧା', ନି,
ଏହୁ ସପ୍ତସ୍ୱର   ଗାନ୍ଧାର ମହ୍ଲାର
ବଣ୍ଟପାଙ୍କ ହେଲ ଧ୍ୱନି । ୬ ।
ବ୍ରହ୍ମାଦି ବବୁଧ ରୁଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ର ବଂଶୀସ୍ୱନେ ବମୋହିତ
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ କୀଟରୁ ପତଙ୍ଗ ଖରସ୍ରୋତଙ୍କ ହେଲେ ମତ୍ତ,
ହାସ୍ୟ ଗୋ ଶୁଷ୍କ ତରୁ ପଲ୍ଲବ,
ଯୋଗି ଜନମାନେ   ଯେତୁ ଥିଲେ ଧ୍ୟାନେ
ଧ୍ୟାନ ଭଙ୍ଗେ ଗଲେ ଦ୍ରବ । ୭ ।
ଅସନ୍ନ ପ୍ରସବା ଯେତେ ସ୍ତ୍ରୀଗଣ ଗର୍ଭ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୁଲିଲେ
ତେଜି ବସ୍ତାଗଣ ଗୋ ମହିଷମାନ ସ୍ତନ୍ୟ ଦାନ ପାଶୋରିଲେ
ବସ୍ତାମାନେ ଭୁଲିଲେ କ୍ଷୁଧା
ଯେତେ ବ୍ରଜ ନାରୀ   କୃଷ୍ଣ ମନୋହାରୀ
ଲଭିଲେ ମଦନ ବାଧା । ୮ ।
ଶରୀ ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ ଶ୍ୱାସ ଘନ ଘନ ନେତ୍ରେ ବୋହୁଅଛି ବାରି

ଶୁଣୁ ଗହ୍ୱରବ ବାର୍ତ୍ତା ନ ପାରଣ ଭେଟିଲେ ଯାଇ କଶୋଗ୍ରୀ
ହା ପ୍ରିୟରେ ! ରାଧା ଭୂମିରେ ପଡ଼ି
ମାଧବ ବୋଲିଣ ସବେଁ ହୋଇ ଭ୍ରମ:
ତାହାଙ୍କୁ ଧରିଲେ ଭିଡ଼ି । ୯ ।

ଦେହେ ଜ୍ଞାନନାହିଁ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ରହି ଏକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚରଣେ
ରାଧିକା ରମଣ ଗୋପୀ ପ୍ରାଣଧନ ରାଧିକାର ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ
ହରି ହେ ତାଙ୍କୁ ଦିଅ ଦର୍ଶନ
ଅସହାୟ ବାଳା ହୋଇଣ ଦୁର୍ବଳା
ଜପୁଛି ତୁମ୍ଭର ନାମ । ୧୦ ।

ଅଶନ ବସନ ତେଜିଣ ଭୂଷଣ ରତ୍ନହାର ଅଳଙ୍କାର
ଧରା ପରେ ପଡ଼ି ଯାଏ ଗଡ଼ା ଗଡ଼ି ଧୂଳିରେ ହୋଇ ଧୂସର
ରାଧା ହୋଇଗଲା ବାଉଳୀ
ତେବେ ସୁଦ୍ଧା କୃଷ୍ଣ— ନାମକୁ ନ ଛାଡ଼େ
ରଖିଛି ହୃଦୟେ ପୂରି । ୧୧ ।

ଉଠେ ନାଭି ଶ୍ୱାସ ପାଇ ମାର ତ୍ରାସ ଅବଶ ଶିଥିଳ ଅଙ୍ଗ
କୁରଙ୍ଗ ନୟନୀ, ଚମ୍ପକ-ବରଣୀ ଦେହେ ତା ନାହିଁ ମୁହାଁସ
ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ଅଜ୍ ନ ଦିଶେ ଟିକି
ତପନ କିରଣ ଲାଗିଲେ ଯେସନ
ଦିଶଇ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି । ୧୨ ।

ତାର ଦେଖି ଦଶା ସର୍ବ ରସା-ଲସା ଭାଷନ୍ତି ମଧୁର ଗୀର
ନ ଦୁଅ କାତର ଅଗୋ ରାମାବର ନିଶ୍ଚେ ଭେଟିବୁ ଶ୍ରୀଧର
ରାଇ ଟଗା, ମନୁଁ ନ ତେଜ ଆଶ
ସାତ ପାଞ୍ଚ ଯିବୁଁ ସର୍ବେ ଖୋଜିବୁଁ
ବାନ୍ଧି ଆଣିବୁଁ ତୋ ପାଶ । ୧୩ ।

କସ୍ତୁରୀ କୁଙ୍କୁମ ତାହାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ହୃଦ ଦାହକ ତା ନେଲେ ?
ହୃଦୟ ବେଦନା ନହୁଅଇ ଊଣା ବାଞ୍ଛାନିଧି ନ ପାଇଲେ ।
ହରି ହେ ବାଞ୍ଛା ପୂରଣ କର,
ରାଧା ଦୁଃଖ ନଅ ହୋଇନ୍ତ ସଦୟ
ଅହେ ପ୍ରଭୁ ବଂଶୀଧର । ୧୪ ।

ଏମନ୍ତ ସମୟ ସୌଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ ଦୂତିକା ପ୍ରବେଶ ହେଲା
ଦୂତୀ ଚତୁରୀଙ୍କ ଦେଖି ସର୍ବସଖୀ ଅଶାତରୁ ପଲ୍ଲବିଲା ।
ହାପୃଟର ମୃନ୍ତ ଘଟରେ ପ୍ରାଣ
ସର୍ବେ ତାର କର ଧରି ରମାବର
ଆରମ୍ଭି ଗୃଟୁ ବରନ । ୧୫ ।

ଗୋପିଗଣ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣ ନଦେଖିଲେ ନିଶ୍ଚେ ତେଜିବୁ ଜୀବନ
ସ୍ତ୍ରୀ ହତ୍ୟା ଦୋଷ ପାଇବ ନନ୍ଦ ଶିଷ୍ୟ ଏ କଥା ନହୁଏ ଆନ ।
ସବୁ ଶୁଣି ଦୂତୀ ହୋଇଲା ତୋଷ
ଦୂତୀ ବୋଲେ ଶୁଣ ସର୍ବ ଗୋପିଗଣ
ପୂରଇବ ତୁମ୍ଭ ଆଶ । ୧୬ ।

ରାଧା ଦଶା ଦେଖି ଦୂତୀ ହୋଇ ଦୁଃଖୀ ବସିଲା ତାହା ପାଶର
ଜୀବୀତା କି ମୃତା ହୋଇ ଶଙ୍କାନ୍ୱିତା ଅଉଁସିଲା ଦେହ ତାର
ଗୃରୁଣି ବୁଦ୍ଧିରେ ଦୂତୀ ପ୍ରଖର,
କରି କୃଷ୍ଣ ନାମ ମନ୍ତ୍ର ଚଇତନ୍ୟ
ରାଧା କର୍ଣ୍ଣେ ଉନ୍ନାଥର । ୧୭ ।

କୃଷ୍ଣ ନାମ ତାର କର୍ଣ୍ଣରେ ଝଙ୍କାର ହେବାରୁ ପାଇ ଚେତନା
ଦୂତୀ ମୁଖ ଚାହିଁ ବୋଲେ ପ୍ରାଣସହି ଶୀଘ୍ର ଘୁଞ୍ଚା ମୋ ବେଦନା
ଦୂତୀ ହେଲା ଅତି ଆନନ୍ଦ ମନ

ନିଶ୍ଚେ ଦେଖାଇବ   ନହେଲେ ମରିବ
ଏ ମୋର ତଥ୍ୟ ବଚନ । ୧୮ ।
ସର୍ବ ସଖୀ ବୃନ୍ଦ ହୋଇ ଆନନ୍ଦିତ ରାଧାଙ୍କୁ ତୋଳି ଧରିଲେ
କରଣ ମାର୍ଜ୍ଜନ କର୍ପୂର ଚନ୍ଦନ ଚତୁଃ ସମକୁ ବୋଳିଲେ ।
ସର୍ବ ସଖୀମନ ଆନନ୍ଦେ ପୂର୍ଣ୍ଣ,
ଅଳ୍ପକ୍ଷଣ ପରେ   ଭେଟିବେ କୃଷ୍ଣରେ
ଦୁଃଖ ଘୁଞ୍ଚିବ ବନ୍ଧନ । ୧୯ ।
(ଏଠାରେ ସ୍ୱର ବଦଳିବ)
ଗୃହର ଚିକଣ କେଶେ,   ଗନ୍ଧ ତୈଳ ଦେଇ ହର୍ଷେ,
ପୃଷ୍ଠ ପରେ ଲମ୍ବାଇଲେ ବେଣୀ,
ସୀମନ୍ତେ ଦେଲେ ସିନ୍ଦୂର,   ନୟନେ ରଞ୍ଜି କଜ୍ଜ୍ୱଳ,
ଭାଲରେ ତିଳକ ଶୋଭା ପୁଣି ।୨୦।
କର୍ଣ୍ଣେ ହୀରା କର୍ଣ୍ଣଫୁଲ,   ଗଳେ ଗଜମୋତି ମାଳ,
ହାତରେ ଖଞ୍ଜିଲେ ରତ୍ନ ଚୂଡ଼ୀ,
ବାହୁଦ୍ୱୟେ ବାଜୁବନ୍ଧ,   ହୃଦେ ଲମ୍ବାଇ ପଦକ,
ମଥାରେ କବରୀ ଦେଲେ ଯୋଡ଼ି ।୨୧।
ଅଙ୍ଗୁଳିଗଣେ ମୁଦ୍ରିକା,   ଖଞ୍ଜିଲେ ସେ ସୁ-ରସିକା,
ପଦ୍ମରେ ପିନ୍ଧାଇଲେ ନୂପୁର,
ରୁଣୁଝୁଣୁ ଧ୍ୱନି ତାର,   ଶବ୍ଦ ଯାଏ ତିନିପୁର,
ବେଶ ସାରି ରଖିଲେ ମୁକୁର ।୨୨।
ପିନ୍ଧି ନୀଳାମ୍ବରୀ ଶାଢ଼ୀ,   କାଞ୍ଚୁଲିରେ ତନୁ ଭିଡ଼ି,
ଦୂତୀ ସଙ୍ଗେ ହୋଇଲେ ବାହାର,
କଳା ମେଘେ କ୍ଷଣପ୍ରଭା,   ଯେସନେ ଫୁଟଇ ଆଭା,
ଗୌର ଦେହ ଦିସୁଥିଲା ଦର ।୨୩।

(ପୁଣି ସ୍ୱର ବଦଳ)

ଦୂତୀ ସଙ୍ଗେ ଚଳି ସର୍ବ ଗୋପବାଳୀ
ତାଙ୍କ ପଛେ ଚଲେ ବ୍ରଜାର ଦୁଲାଳୀ
(ସଖି) ବ୍ରଜ ନନ୍ଦନୀ ବାହାରରେ
(ସଖି) ଗଜଗାମିନୀ ବାହାର ରେ ।୨୫।
ସଖି କେଉଁଠାରେ ପଡ଼େ ଉଠେ,
ଖେଳି କୁଞ୍ଜବନ, ଯାଇ ବୃନ୍ଦାବନ,
ହୋଇଲେ ଅତି ନିକଟେ ।୨୫।
ନୂପୁର ବାଜୁ ଝଙ୍କରେ ରାଧା ଅଙ୍ଗରୁ,
ଚଞ୍ଚଳ ବସନ ଦିଶେ ସୁନ୍ଦର,
ନିବିଡ଼ କାନନ, କଣ୍ଟକରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ,
ଗମନ ଅତି ସଧୀର,
ବନ ପୁଷ୍ପ ତୋଳି ମାଳା ଗୁନ୍ଥିକରି
ବୃନ୍ଦାବନେ ଯାଇ ହେଲେ
ନବ ଘନଶ୍ୟାମ ମଦନ ମୋହନ
ଉଭା କଦମ୍ବର ମୂଳେ ।୨୬।

(ସ୍ୱର ବଦଳ)

ପଦ୍ମମୁଖ ଦେଖି ପିଇଲେ ସୁଧା,
ସବୁରି ତୁଟିଲା କାମର ବାଧା,
ରାଜୀବ ନେତ୍ରୀ ଅପାଙ୍ଗେ ଅନାଇ,
ଗୁରୁ ଚକ୍ଷୁ ଭେଟ ହୋଇଲା ତହିଁ,
ଅତି ଶରଧାରେ ଧରି ପୁଷ୍ପହାର
କୃଷ୍ଣ ଗଳାରେ ଲମ୍ବାଇ ।୨୭।

କୃଷ୍ଣ ବାମେ ରାଧା ହୋଇଲ ଉଭା
କେ ବର୍ଣ୍ଣି ପାରିବ ସେ କାଳ ଶୋଭା,
ଯେ ଦେଖିଲେ ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ଧନ୍ୟ,
ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ ହୋଇଲେ ମଗ୍ନ,
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରୀ, ନିକୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ
ତବ ପଦେ ରହୁ ଧ୍ୟାନ ।୨୮।
ରାଧା ବୋଲିକରି ଦୁଇଟି ଅକ୍ଷର,
ସେ ସିନା ଜୀବ ଅଟଇ,
କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ଅକ୍ଷର
ପରମ ବୋଲିଣ କହି,
[ରାଧା କୃଷ୍ଣ ହୋଇଲେ ମିଳନ]
ଯେ ସେଠାରେ ଥିଲେ, ସର୍ବେ ମୁକ୍ତ ହେଲେ
ଦେଖି ଯୁଗଳ ଚରଣ ।୨୯।

(ସ୍ୱର ବଦଳ)

ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଶୁଣ, ସର୍ବ ଦେବଗଣ
ହେଲେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ,
ସୁର ନଦୀଗଣ, କୂଳକୁ ଲଙ୍ଘିଣ,
ଆସି କଲେ ପଦ ଧୌତ,
(ବ୍ରହ୍ମା ଆସି ବଜାଇଲେ ମୃଦଙ୍ଗ)
ତ୍ରିପୁରାରି ପଞ୍ଚ ବେଦକୁ ଉଚ୍ଚାରି,
କରିଲେ ତାଣ୍ଡବ ନୃତ୍ୟ ।୩୦।
ସହସ୍ରାକ୍ଷ ଆଣି ସ୍ୱର୍ଗ ମନ୍ଦାକିନୀ,
ରାଧା କୃଷ୍ଣେ ଅଭିଷେକ

ଅଂଶୁମାଳୀ ଆସି, କିରଣ ପ୍ରକାଶି
ରାତ୍ରରେ ଦେଲେ ଅନେକ
(ସୁଧାଂଶୁ ଆସି ବର୍ଷିଲେ ଅମୃତ)
କାମଧେନୁ ଗଣ, ସୁରଭି ସଙ୍ଗେ,
ଆସି ଦେଲେ ପଞ୍ଚାମୃତ ।୩୧।

ଯକ୍ଷ, ରକ୍ଷ, ନର, ଗନ୍ଧର୍ବ, କିନ୍ନର,
ସବେ ଆସିଣ ମିଳିଲେ,
ବାସୁକି ସଙ୍ଗରେ, ଅଷ୍ଟକୁଳ ନାଗେ,
ଫଣା ଟେକିଣ ବସିଲେ,
(ଅପସରାମାନେ କରିଲେ ନୃତ୍ୟ)
ଦିଗପାଳମାନେ, ବିଦ୍ୟାଧର ଗଣେ,
ବଜାଇଲେ ନାନା ବାଦ୍ୟ ।୩୨।

ବାଜେ ଭେରୀ, ତୁରୀ, ପଖାଉଜ ଧ୍ୱନି,
ସୁମଙ୍ଗଳ ଗୀତ ଗାଇ,
ଅଭିନନ୍ଦନକୁ, ଦେଇଣ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ,
ସର୍ବେ ମହାସନ୍ତୋଷ ହୋଇ
(ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ମାନେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ)
ଓଁ କାର ଶବଦ କରିଣ ନାରଦ,
ବୀଣା ଧରି ନୃତ୍ୟ କଲେ ।୩୩।

ବାଲ୍ୟ-ଲୀଳା ଦେଖି, ବ୍ରଜେ ହୋଇ ଅଛି,
ଗୋପୀରୂପା ହୋଇଥିଲେ,
ନବଧା ଭକ୍ତିରେ, କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିରନ୍ତରେ,
ଭକ୍ତି ମୁକତି ଲଭିଲେ,
(ହୃଦୟରେ ହରି ଦେହରେ ଲୀନ)

ଅନନ୍ତ ଗୁଣ ନଅ; ପଦ୍ମନା ହୃଦପଦ୍ମ
ମଧ୍ୟେ ଦିଅ ଦରଶନ ।୩୪।
ମାତୃ ମୋହ ତେଜି ଅନୁବ୍ରତ ଭକ୍ତି
ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ପାଇଲେ
ଧନ୍ୟ ଯଶୋବନ୍ତୀ କେତେ ଭାଗ୍ୟବତୀ
(ନନ୍ଦ ଯଶୋଦା ଗୋପାଳେ ଧନ୍ୟ)
ବୋଲ ହରି ହରି; ଭବୁ ହୁଅ ପାରି
ଦୃଢ଼େ ଭଜ କୃଷ୍ଣ ନାମ ।୩୫।

—❊—

ଓଁ କ୍ରୀ କାଳିକାୟୈ ନମଃ

—❊—

ଓଁ କ୍ରୀଂ କ୍ରୀଂ କ୍ଲୀଂ ଘୋର ।
ଚନ୍ଦ୍ରରୂପା ମାତ ତେଜେ ଉଦ୍ଭାସିତ
ଜ୍ୟୋତିରେ ପୂରିତ ଏ ବିଶ୍ୱ ଜଗତ ।
ସେ ଆଲୋକେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧରା । ୧ ।
ଧ୍ୟାନେ ସଦା ମଗ୍ନା ଯୋଗାରୂଢ଼ା-ବାମା
କରାଳ ବଦନା, ଜିହ୍ୱା ଯା ଭୀଷଣା
ମୁକ୍ତକେଶୀ ଦିଗମ୍ବରା । ୨ ।
ମାତ ତ୍ରିନୟନା ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବହ୍ନି
ଯାକୁ କୃପା କର ତୁହି ମା ଶଙ୍କରୀ,
ଦୁଃଖ ଚାଲି ଯାଏ ତାର । ୩ ।
ସିଦ୍ଧି ଦ୍ୱୀପୀ ଚର୍ମ ଖଟ୍ୱାଙ୍ଗ ଧରଣ

ଗଳେ ମୁଣ୍ଡମାଳ ହାତରେ ତ୍ରିଶୂଳ,
ଯା ନାଦେ ଦିଗନ୍ତ ଭରି ।୪।
ସର୍ବ ଶବପରେ କରୁଣା ତୋହର
ଶିଖଣ୍ଡିନୀ ରୂପ ଦେଖାଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ,
ବକ୍ଷେ ଚାଣି ନେଇ ତାରି ।୫।
ଅଚେତନ ହୋଇ ସଦାଶିବ ଶୋଇ
ତାଙ୍କପରେ ଠିଆ ହୋଇ ମହାମାୟି,
ନୃତ୍ୟ କରୁ ଭୟଙ୍କରି ।୬।
କଣାଏଁ ପଦ୍ମିନୀ ଯୋଡି ବେନି ପାଣି
ଅନାହତ ଧ୍ୱନି ଦିବସ ରଜନୀ,
ଶୁଣୁଥାଏ ହୋଇ ସ୍ଥିରି ।୭।

—୦—

ଝୁଲୁ ଗୀତ ❋

ଫୁଲେନ୍ଦୁ ବଦନୀ   ଝୁଲୁ ଚନ୍ଦ୍ରାନନୀ
ସରସରେ ମନେ ଭାସ,
ଭଦ୍ର ମାସ ଯାକ   କରନ୍ତି କୌତୁକ
ସର୍ବ ସଖି କରି ଅଶ ।
ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ ବାଣୀ   ଭାଷ ଝୁଲୁମନ
ଟେକି ଗୁହାଁ ମୁଖ ସରୋଜ ବଦନୀ ?
ନୁହ ଗୋ ବିରସ   ତାଲିଦେଇ ରସ
ମନୁ ଛାଡ଼ଦେଇ ଦ୍ୱେଷ । ୧ ।
କାଟି, ଯୁଥି, ମଲ୍ଲୀ,   କେତକୀ ପାଟଳି,
କରବୀ, ଟଗର, ଚମ୍ପା, କୁନ୍ଦବେଲି

ବିବିଧ ରଙ୍ଗର ଫୁଲ ନାଗେଶ୍ୱର
ସର୍ବ ବାଳୀ ହୋଇ ତୋଷ । ୨ ।
ସାରି ସାରି କରି କାଲି ଦୀପାବଳୀ
ସର୍ବ ସଖିଗଣ ହେଲ ଢ଼ୁଳଢ଼ୁଳ,
ଦୀପ, ମାଳା, ମୋଡ଼ କରି ପନ୍ତି ପନ୍ତି
ସଜାଇଲେ ତୋର ବାସ । ୩ ।
ପିଷ୍ଟବାଦ ଖିରି ପୁରି ଅଧ କରି
ଗୋରସ, ଲବଣୀ, ଦଧି, ଘୃତ ଭରି ।
ଅନନ୍ଦେ ରନ୍ଧନ ସଜାଇ ସେମାନ
ନୃତ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି ବାଳୀଣ । ୪ ।
ଫଳବନ୍ତି ବାନି ତୋର କାଗରଣ
ସର୍ବ ସଖିଗଣ ଅନନ୍ଦେ ମଗ୍ନ ।
ସାଢ଼ୀ ଝଲ୍ଲ ମଲ୍ଲ ପିନ୍ଧନ୍ତି ସକଳ
ଚହଟାଇ ଦେଇ ବାସ । ୫ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣ କୁମ୍ଭମାନ ଯତନେ ସ୍ଥାପିଣ
ରମ୍ଭା ବୃକ୍ଷମାନ ଦ୍ୱାରରେ ରୋପି ।
ନାନାବିଧ ବାଦ୍ୟ କହାଲ ମୃଦଙ୍ଗ
ସୁଖେ ବଜାନ୍ତି ନାରୀଣ । ୬ ।
ଶଙ୍ଖ ମହୁରୀ ଦାମାମା ବଜାଇ
ମାଳା ବଦଳାନ୍ତି ଏ ରୂପେ ଯାଇ ।
ବିବିଧ ଛନ୍ଦରେ ଅତି ସୁମଧୁରେ
ଗାଅନ୍ତି ତୋହର ଯଶ । ୭ ।
ବିଚ୍ଛେଦର ପରେ ମିଳନର ସୁଖ
ଏହା ଲାଗିଅଛି ସଂସାର ଯାକ ।

ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ତୋର ବିରହେ କାତର
ହେଉଛନ୍ତି ରମାଇଶ । ୮ ।
ସତେ କି ଭାଦୁ ତୁ ଜୀବନ ହୀନା ?
ଏହା ଭାବିବାକୁ ଦିଏ ବେଦନା ।
ହରିଣୀ ନୟନା ଅପାଙ୍ଗରେ ହାଣି
ମଧୁର ଭାଷା ପ୍ରକାଶ । ୯ ।

ପାଦଟୀକା:—* ଭାଦୁ ଉତ୍ସବ ଭାଦ୍ର ମାସରେ ସିଂହଭୂମି ଓ ମାନଭୂମିର କେତେକ ଅଂଚଳରେ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବାଳିକାମାନଙ୍କ ସଂଗୀତ ଉତ୍ସବ । ପଡ଼ୋଶୀ ୧୦।୧୨ ଜଣ ବାଳିକା ମିଳି କୌଣସି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଭାଦ୍ରମାସ ପହିଲି ଦିନ ଏକ ଘଟ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେହ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଘଟ ପାଖରେ ଧୂପ ଦୀପ ନୈବେଦ୍ୟ ଦେଇ ନାନା ପ୍ରକାର ଗୀତ ଗାଇ କଟାନ୍ତି । ଭାଦ୍ରବ ମାସ ଶେଷ ହେବାକୁ ୫।୭ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ବାଳିକା ମୂର୍ତ୍ତି କାରିଗରମାନେ ତିଆରି କରି ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି । ବାଳିକା-ମାନେ ଏହି ଭାଦୁମୂର୍ତ୍ତି କିଣି ଆଣି ଘଟ ପାଖରେ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ସ୍ଥାନଟିକୁ ସୁସଜ୍ଜିତ କରନ୍ତି । ସଂକ୍ରାନ୍ତି ରାତିରେ ନାନାଦି ପ୍ରକାର ପିଠାପଣା କରି ଭାଦୁ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖନ୍ତି ଏବଂ ସାରା ରାତି ଗୀତ ଗାଇ କଟାନ୍ତି । ଏକଦଳ ବାଳିକା ଅନ୍ୟ ଦଳ ସଙ୍ଗେ ଗୀତରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା କରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଯିବା ସମୟରେ ରାସ୍ତାରେ ଶଙ୍ଖ, ଘଣ୍ଟା କେହି କେହି ବିବିଧ ପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ ବଜାଇ ଯାଆନ୍ତି । ଏପରି ଗୀତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀତା ମାସସାରା ଚାଲିଥାଏ, ଏହାକୁ "ମାଳା ବଦଳ" କହନ୍ତି । ଭାଦୁ ଉତ୍ସବରେ ଗୀତ ହେବା ପାଇଁ ଏହା ରଚିତ ।

ଓଁ କ୍ଳୀଂ କୃଷ୍ଣାୟ—

କୀର୍ତ୍ତନ

(ଉଦ୍ଧବ ଦୂତ)

ଯଦି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ନ ଆସେ ଫେରି (ସଖିଗୋ)
ଯମୁନାର ଜଳେ ଝାସିବୁ ସକଳେ
କି ହେବ ଜୀବନ ଧରି ?
ଗୋପୀଗଣେ ଗଲୁ ଅନାଥ ହୋଇ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବିହୁନେ ବଞ୍ଚିବୁଁ କେସନେ
ରହିଲା ବ୍ରଜର ଶିରୀ । ୧ ।

ଯେଉଁ ଏ ପାଶରୁ ଅକ୍ରୂର ନୋଇଲେ ମଣୁଥିଲୁ ଯୁଗସମ
ଦିନ ଯାଇ ମାସ ହେଲା ବର୍ଷ ବର୍ଷ
ଆଜି ନ ଦେଖିଲୁ ଶ୍ୟାମ,
ବସ ଧନ ଅମ୍ଭ କେ ନେଲା ହରି ?
କୃଷ୍ଣ ଧ୍ୟାନ ପ୍ରାଣ ରଖି ଅକାରଣ
ବୃଥାରେ ମରିବା ଜଳି । ୨ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ବିନା କାହିଁ ଚକୋରୀ ବଞ୍ଚିବ,
ପଦ୍ମ ନ ପାଇ ପତଙ୍ଗ*
ସ୍ୱାମୀ ବିନା ନାରୀ ଅଙ୍ଗକୁ ଭୂଷଣ
ଯେସନେ ଦିଶଇ ଅପଭଙ୍ଗ
(ସଖିଗୋ) ସେହୁ ଦଶା ହେଲା ଅମ୍ଭ
ହୃଦୟୁ ବିହାରୀ ଅର୍ଦ୍ଧମୃତା କରି
କାଟି ନେଲେ ଦଉଡ଼ି । ୩ ।

---

* ସୂର୍ଯ୍ୟ ।

ରାଧା ବୋଲେ ସଖି ହୋଇ କମଳାକ୍ଷୀ
କହିଁବା ଯା ବିଡ଼ମ୍ବନା
ଦେଶେ ଦେଶେ ଯାଇ ଖୋଜିବୁ ମୋହର
ହଜିଥିବା କଲାସୁନା
(ସଖିଗୋ) ଯଦି ଭେଟ ପାଏଁ ତାହାର
ଯଦି ନ ପାଇବି ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜିବି
କହୁଅଛି ସତ୍ୟକର । ୪ ।
ଗତ ଭାବ ମାନ ଜାଗେ ଅନୁକ୍ଷଣ
ହୃଦୟ ହୁଅଇ ଘାର
ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ କିବା ଜାଗରଣେ
ସେ କଥା ନୁହେ ପାଶୋର
[ସଖିଗୋ] ନିୟତିର ଉପହାସ
ପିନ୍ଧିଥିବା ବସ୍ତ୍ର ହୋଇ କାଳ ସର୍ପ
କେଲା ଜାଣି କଲା ଗ୍ରାସ । ୫ ।
ଅମୃତ କଳସୀ ଧରି ସର୍ବ ସଖି
ପାନ କରିବାର ଆଗେ
ରାହୁ ପାପଗ୍ରହ ଝଞ୍ଜାବାତ ପ୍ରାୟ
ଆସି କାଢ଼ିନେଲା ବେଗେ
ସୁଧା ପାଇ ଅମ୍ଭ ନଗଲା କ୍ଷୁଧା
କର୍ମ ଅବଲମ୍ବ ଅଭାଗ୍ୟ ବଶନ୍ତ
ପାଇଲୁଁ ଏତେକ ବାଧା । ୬ ।
ଜାଇ, ଯୁଇ, ମଲ୍ଲୀ ସେବତୀ, କିଅଳୀ
ସର୍ବ ସଖି ଆଣି ତୋଳି

ଚମ୍ପା, ନାଗେଶ୍ୱର ଗୁନ୍ଥି ପୁଷ୍ପହାର
ଲମ୍ବାଇଲୁ ବନମାଳୀ
ଗଳେ ମାଳା ଦେଇଥିଲୁ ତୁମ୍ଭେ
ଯାହା କହିଥିଲ ସିବକ ପାଶୋର ?
ଭୁଲି ନ ପାରିବୁଁ କେବେ ? । ୭ ।
ବସନ ଭୂଷଣ ଅଲଙ୍କାରମାନ
ତେଜି ତନୁ ଅତି କୃଶ
କମଳ ନୟନା କାଳି ପଡ଼ିଲଣି
ଅଶ୍ରୁ ଝରି ବସଦୃଶ
ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖରୁ ଗୁଲିଗଲା ଝଳି
ଶିରୀଷ ପୁଷ୍ପର ବଜ୍ର ବର୍ଷା ହେଲେ
ଯେସନେ ଯାଏ ମଉଳି । ୮ ।
ମୀନଗଣେ ଯେହ୍ନେ ଛଟପଟ ପ୍ରାଣେ
ଭାସନ୍ତି ତପ୍ତ ସଲିଳେ
ସେହ୍ନପରି ହୋଇ ସର୍ବ ଗୋପ ଗୋଇ
ଭାସୁଛନ୍ତି ଶୋକ ଜଳେ
ଗୃହେଁ ରହିଲେ ବସୁମ୍ବ ଉପରେ
ଏକ ରଥେ ବସି ମୁପୁତ୍ରଙ୍କେ ଅସି
ମିଳିଲେ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ । ୯ ।
—:୦:—

[ଉଦ୍ଧବଙ୍କ ବୃନ୍ଦାବନାଦି ଭ୍ରମଣ]

ଅସି କୃଷ୍ଣ ଦୂତ ଉଦ୍ଧବରେ ଖ୍ୟାତ
ରଥପରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ

ଗୋପପୁର ବୋଲି କଲେ ନିଉଛାଳି

କୃଷ୍ଣ ଯେ ପୁରରେ ଥିଲେ

ପ୍ରଥମେ ଯାଇଣ ଦେଖି ବୃନ୍ଦାବନ

କେଳି କୁଞ୍ଜବନ ତମାଳର ବନ

ଏପରି ଭ୍ରମିଲେ ମଧ୍ୟେ ଷଡ଼ ବନ

ତହୁଁ ଦେଖିଲେ ଗିରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ

ସେଠାରୁ ଆସି ଦେଖି ବାଲିକୁଦ

ଯେଠାରେ ବିଦ୍ୟମାନ କୃଷ୍ଣ ପାଦ

ଧ୍ୱଜ, ଅଙ୍କୁଶ, ଚକାଦିର ଚିହ୍ନ

ଅଷ୍ଟାଦଶ ରହିଛି ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ

ଭାବରେ ଉଦ୍ଧବ ହୋଇଣ ଭୋଳ,

ବାଲିପରେ ଗଡ଼ି ହୋଇ ବିହ୍ୱଳ

ବାଳି ଟବାଲିହୋଇ ସର୍ବ ଶରୀରେ,

ହା ! କୃଷ୍ଣ ବୋଲିଣ ଡାକେ ଉଚ୍ଚରେ

ପ୍ରେମାଶ୍ରୁ ବହୁଛି ନୟନୁ ତାର

ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେଉଛି କଳେବର ।

[ସେଠାରେ ବସି ଉଦ୍ଧବ କିଛି ଭାବନା କଲେ]

ଦୀନବନ୍ଧୁ ତୁମ୍ଭେ ଦୟାସାଗର

ଦୟାନିଧି ହରି ହେ ଚକ୍ରଧର

ଦୂତ ପଣେ ମୋତେ ପେଶିଲ ଏଥେ,

ତୁମ୍ଭ କ୍ରୀଡ଼ା ଭୂମି ଦେଖିଲି ନେତ୍ରେ

ଧନ୍ୟରେ ଜୀବନ ହେଲା ସାର୍ଥକ,

ଚର୍ମ ନେତ୍ର ମୋର ହେଲା ପବିତ୍ର

କେତେ କେତେ ଲୋକ ଥିଲେ ସେଠାରେ,
ମୋତେ ମନୋଗତ କଲେ ଶ୍ରୀଧରେ,
ପୂର୍ବରେ କରିଥିଲି କେତେ ତପ
ତେଣୁ ମୁଁ ଅପିଣ ଦେଖିଲି ଗୋପ
ତବ ଶ୍ରୀଚରଣେ, କବା ଗନ୍ଧ ଦନେ,
ଭକ୍ତ ଥାଉ ପଦ୍ମମୁଖ ।

(ସ୍ୱର ବଦଳ)

ସେଠାରୁ ଯାଇ ଉଦ୍ଧବ, ମିଳିଲେ ଯମୁନା ତଟ
ଯହିଁ ଛନ୍ତି ସର୍ବ ବ୍ରଜବାସୀ
ଶିରରେ ନବେଣି ପାଣି, ଭାଷନ୍ତି କୋମଳ ବାଣୀ
ଶୁଣ ସର୍ବେ କୃଷ୍ଣ ମନୋହାରୀ,
କୃଷ୍ଣ ଦେଇଛନ୍ତି ମୃଦ, ମୋତେ ପେଶି ଅଦବଦ
ପ୍ରବୋଧନା ଦେବାକୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କ,
କାହିଁ ହୋଇ ଏତେ ଦୁଃଖୀ, ଭାଳୁଛ ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ,
ଅଳ୍ପଦିନେ ଭେଟିବ ତାହାଙ୍କୁ ।
ଯଦି ବ୍ରଜ କାର୍ଯ୍ୟେ ରହି ନ ଅସନ୍ତି ଭବଗ୍ରାହୀ
ନିଜ ନିଜ ଘରେ ରହି ଧ୍ୟାଇ ଗୋ ଗୋପୀମାନେ ।
ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ଦୁଇଭାଗ ହୋଇଛନ୍ତି ପଦ୍ମନାଭ
ଅର୍ଦ୍ଧଭାଗ ହରି ଅର୍ଦ୍ଧେ ଶିରୀ ଗୋ, ଗୋପୀମାନେ
ଯେହୁ କୃଷ୍ଣ ସେ କଶୋରୀ ଏହା ଜାଣ ତଥ୍ୟକରି
ଏହା କାହିଁ ଯାଉଛ ପାଶୋରି ଗୋ ଗୋପୀମାନେ
ଯଣ ଭଙ୍ଗୁର ଶରୀର ଯାହା ଅଟଇ ଅସାର
ତୁମ୍ଭ ହୃଦେ ଜ୍ଞାନ ରତ୍ନାକର ଗୋ, ଗୋପୀମାନେ ।

ସେ ବ୍ରହ୍ମର କର ଧ୍ୟାନ　　କାମନା ହେଉ ଉଦ୍ଭବ
ହୃଦୟେ ଦେଖିବ ନିରଞ୍ଜନ ଗୋ, ଗୋପୀମାନେ ।
ଷଡ଼ ଚକ୍ର ଭେଦ ଯାଅ　　ହୃଦୟେ ଧ୍ୟାନ ଲଗାଅ
ସେଠାରେ ଦେଖିବ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଗୋ, ଗୋପୀମାନେ ।
ଅବ୍ରହ୍ମ-ସ୍ତମ୍ଭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ　　ପୂରିଛନ୍ତି ଜଗତ୍-ଭୂତ
ସେହୁ ସର୍ବ ପ୍ରାଣ ପଞ୍ଚଭୂତ ଗୋ, ବ୍ରଜବାଳୀ ।

(ଉଦ୍ଧବ ପ୍ରତି ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ଓ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ଉକ୍ତି)

ନ କହ ଏ ସବୁ କଥା　　ମନେ ଲାଗେ ବଡ଼ ବ୍ୟଥା
ତୁମ୍ଭ ବ୍ରହ୍ମ ତୁମ୍ଭ ଠାରେ ଥାଉ
ଆମ୍ଭେ ଅଟୁ ମୂର୍ଖ ଜନ　　ଏକା ଜାଣୁ ଆମ୍ଭ କୃଷ୍ଣ
ତାହା ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ ଜାଣୁ ନାହୁଁ
ତୁମ୍ଭେ ଜାଣ ତୁମ୍ଭ ବ୍ରହ୍ମ　　ଆମ୍ଭ କୃଷ୍ଣ ପରଂବ୍ରହ୍ମ
ଗୋପୀମାନଙ୍କର ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ
ଯା ଠାରେ ସମର୍ପି ସର୍ବ　　ନିଃସ୍ପୃହ ହୋଇଛୁଁ ଉଦ୍ଧବ
ଏହା କେବେ ମିଥ୍ୟା ନୁହେ ଜାଣ
ଯେ ଅଛି ଅମୃତ ଖାଇ　　ଗୁଡ଼ ପାଣି କି ରୁଚଇ ?
କର୍ପୂର ସଙ୍ଗରେ କି ଭାସ୍ବର ?
ଯେହୁ ଥିବ ପଦ୍ମ ପିଇ　　ବାସଙ୍ଗେ କି ହୁଏ ସ୍ନେହୀ
କୃଷ୍ଣ ଆମ୍ଭ ରସର ଭଣ୍ଡାର
ଗୋପୀମାନଙ୍କର ଉକ୍ତି　　ଉଦ୍ଧବ ଶୁଣିଣ ତୃପ୍ତି
ଭୂମିପରେ ପଡ଼ିଣ ପ୍ରଣାମ

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବ୍ରଜ ବାଳା   କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମେ ଏତେ ଭୋଳା
ଗୋପେ ଅସି ମୁହିଁ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ

ମେଲଣି ମାଗିଣ ଗଲେ   ରଥେ ଯାଇ ଅରୋହିଲେ
ଗୋପୀ ଭାବ ହୃଦୟରେ ଧରି
ଅହେ ଦୟାମୟ ହରି   ଭବାର୍ଣ୍ଣବୁ କର ପାରି
ରାଧା କୃଷ୍ଣେ ସଦା ଥାଉ ଧ୍ୟାନ ।

(ସ୍ୱର ବଦଳ)

ଉଦ୍ଧବ ଠୁ ଜ୍ଞାନ   ପାଇ ସର୍ବ ଜନ
ନିଜ ନିଜ ଘରେ ପଶି
ପ୍ରଥମେ ଭୂଃରେ   ଯାଇ ପ୍ରବେଶିଲେ
ନ ଦେଖିଲେ ବ୍ରହ୍ମରାଶି

(ଚତୁର୍ଦ୍ଦଳ ପାଖଡ଼ାପରେ)

ସ୍ୱୟମ୍ଭୁ ରହିଣ   ଶକ୍ତି ସହିତେଣ
ଦେଖିଣ ନିରାଶ ହେଲେ
ତଦୁତ୍ତରେ ଗଲେ   ଭୁବଃରେ ପଶିଲେ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭେଟ ନ ପାଇ
ପୁରେ ପୁରେ ପଶି   ଖୋଜି କଲାଶଶି
ଅତଶୟ ଦୁଃଖୀ ହୋଇ

(ଷଡ଼ ଦଳ ପାଖୁଡ଼ାପରେ)

ବିଷ୍ଣୁ ବୋଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ   ଜଗତ ପାଳିନୀ
ବସିଛନ୍ତି ସୁଖଭରେ
ହତାଶ ହୋଇଣ   ବ୍ରଜ ନାରୀଗଣ
ସ୍ୱଃ ରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ

ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ଖୋଜିଲେ ସେ ପୁରୀ
ତହିଁ ନାହିଁ ପୀତବାସ

(ଦଶ ଦଳ ପାଖୁଡ଼ାପର)

ମହାରୁଦ୍ର ତହିଁ ତେଜୋବନ୍ତ ହୋଇ
ବସିଛନ୍ତି ଭୟଙ୍କର ।

ସେଠୁ ସର୍ବେ ଗଲେ ମହଃ ଲୋକେ ହେଲେ
ନ ଦେଖିଲେ ଘନଶ୍ୟାମ
ଅତି ଦୁଃଖୀ ହୋଇ ସର୍ବ ଗୋପ ଗୋଈ
ନିନ୍ଦିଲେ ତାହାଙ୍କ କର୍ମ

(ଦ୍ୱାଦଶ ଦଳର ପାଖୁଡ଼ା ପର)

ଦ୍ୱିପ୍ତୀବନ୍ତ ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି ତହିଁ
ଦେବାଧି ଦେବ ଈଶ୍ୱର ।

ଜନଃଲୋକେ ଯାଇ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଗୃହିଁ
ମାଧବ ନାହିଁ ସେ ପୁର
ସୁମରଣ ଧର୍ମ ହୋଇ ମତିଭ୍ରମ
ଶୋକରେ ସର୍ବେ କାତର

(ଷୋଡ଼ଶ ଦଳ ପାଖୁଡ଼ା ଉପର)

ଧ୍ୟାନେ ମଗ୍ନ ହୋଇ ସଦାଶିବ ତହିଁ
ଜପୁଛନ୍ତି ଅଷ୍ଟାକ୍ଷର ।

ସେଠୁ ସର୍ବେ ଗଲେ ତପଲୋକେ ହେଲେ
ନ ପାଇଲେ ଗିରିଧର
ଦାରୁଣ କଥାତ କଲ୍ଲି ଏତେ କୃତ
ବୋଲି କରନ୍ତି ଧିକ୍କାର

(ସେଠାରେ ଦ୍ୱିଦଳ ପାଖୁଡ଼ା ପର)

ହୋଇ ଗୁହ୍ୟ ରୂପ — ଚୈତନ୍ୟ ପୁରୁଷ
ବସିଛନ୍ତି ତହିଁପର ।
ସେଠୁ ସର୍ବେ ଚଳି — ସତ୍ୟଃଲୋକେ ମିଳି
ଶୁଭ୍ର ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ପୁର
କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ତେଜ — ନୁହେ ସମକକ୍ଷ
ଝଲକେ ପଲକ ସ୍ଥିର ।

(ସହସ୍ର ଦଳ ପାଖୁଡ଼ା ଉପର)

ତ୍ରିଭଙ୍ଗି ଠାଣିରେ — ବଂଶୀଧରି କରେ
ବସିଛନ୍ତି ବଂଶୀଧର ।
ରାଧା ଗୋପୀଗଣ — ଅଷ୍ଟ ଅନନ୍ଦେଣ
ତାଙ୍କ ବୃନ୍ଦେ ଦରଶନ ।
ସକଳ କଳ୍ମଷ — ହୋଇଲା ବିନାଶ
ସାର୍ଥକ କଲେ ଜୀବନ
ସେହି ରୂପ ମୋତେ ଦେଖାଅ ହରି,
ପଦ୍ମଣୀ ଜଣାଏ ହୋଇଣ ସଦୟେ
ତା ହୃଦୟେ ଥାଅ ପୂରି ।

ହରିବୋଲ ହରିବୋଲ ହରିବୋଲ ହରିବୋଲ,
ହରିବୋଲ ହରିବୋଲ ହରିବୋଲ ଭାଇ,
ହରି ନାମ ବିନା ଜୀବର ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ ।
ହରି ନାମ ଶବଦ ଭାଇ, ଯେତେଦୂର ଯାଏ,
ବ୍ରହ୍ମ ହତ୍ୟା, ଗୋ ହତ୍ୟା, ସ୍ତ୍ରୀହଣ ପଳାଏ
ଆନନ୍ଦରେ ବୋଲ ହରି ଭଜ ବୃନ୍ଦାବନ,
କେଶୀଘାଟ, ବଂଶୀବଟ ଯମୁନା ପୁଳିନ,

ଅନନ୍ତରେ ହରି ହରି ବୋଲ ସର୍ବଜନ,
ଅପଣା ଅପଣା ଗୃହ ପାଦେ ରଖି ଧ୍ୟାନ ।

---

* ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରୟାଣେ

(ରାଗ—ଚନ୍ଦ୍ରା ଦେଶାକ୍ଷ)

ବ୍ରଜଜନ ଗ୍ଲାନିଗଲା ଦିନୁ   ବ୍ରଜେ ନ ଉଦୟ ଆଜ ଭାନୁ
ବ୍ରଜର ଗୋପାଳ, କରି କେତେ ଖେଳ,
କେଣେ ଅପସରି ଗଲ୍ ମନୁରେ—ଭ୍ରମର । ୧ ।
ବ୍ରଜେ କେତେ କେତେ ଲୀଳା କରି
ବ୍ରଜବାସୀ ମନ ପ୍ରାଣ ହରି
ବ୍ରଜର ଈଶ୍ୱର, ବ୍ରଜ କରି ଦୂର
ବ୍ରଜ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କଲ୍ କି ବିଗ୍ରହ ମନ—ଭ୍ରମର । ୨ ।
ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଜ କାହିଁ ?
ବୃନ୍ଦାବନ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେଇ,
ବଜର ମାଇଲ୍, ପରାଣ ନ ନେଲ୍,
ଜୀବନ୍ତ୍ ତା କରି ରଖି ଯାଇ ରେ—ଭ୍ରମର । ୩ ।
ବନେ ବନେ ଖୋଜଇ ସେହି ନାଥ,
ବନେ ନ ଭେଟଇ ତାର ପଥ,
ବରହୁଣୀ ନାରୀ ବଞ୍ଚିବ କପରି ?
ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ଖୋଜଇ ଯାଉ ରେ—ଭ୍ରମର । ୪ ।
ବନ୍ଧୁ ଅଗମନ ଅଟଣ ସେହି
ବସି ରାତି ଉଜାଗର ହୋଇ,

ବ୍ୟର୍ଥ ଅଣେ ବସି, ଭୃତେ ଗୃହ୍ଣକେଶୀ,
ବାର ବାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଗୃହଁ ରେ—ଭ୍ରମର । ୫ ।
ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ଦଏ ଡାକ
ବାଳା ହୋଇଣ ବଡ଼ ନିରସ,
ବାରେକ ମାତର, କ୍ଷମ ଦୋଷ ତାର,
ବୃନ୍ଦାଙ୍କୁ ତୋ ପାଦପଦେ ରଖ ରେ—ଭ୍ରମର ।୬।
ବରଜିଲା ସମସ୍ତ ଭୂଷଣ
ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ଅଭରଣ,
ବସ୍ତ୍ରେ ନିଶି ଜାଗି, ତୋ ଅସିବା ଲାଗି
ବାଟ ଗୃହେଁ ହୋଇ ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ ରେ—ଭ୍ରମର । ୭ ।
ବହୁ ଏହାଥିଲୁ ବର୍ମେ ଲହୁ
ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ହରିଗଲୁ ନେଇ,
ବକ୍ର ମାତ୍ର ଶିରୁ ନ ହୋଇଲା ଦୂର
ବୃଦ୍ଧ ବୟସେ ଏ କଷ୍ଟ ଦେଇ ରେ—ଦଇବ । ୮ ।
ବୃଙ୍ଗ ବୋଲି ବୋଲି ଗାବ ଯାଉ
ବଞ୍ଚିଥିବାର କି କାର୍ଯ୍ୟ ଅଉ ?
ବଞ୍ଚି ଯେତେ ଦୁଃଖ, ପାଉଛୁ ଅମାପ,
ବଧବା ବେଶେ ଦେଖୁଁ ଯା ବୋଡ଼୍ ରେ—ଦଇବ ।୯।
ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ଧନ ଫେରିଅ ନାରେ
ବୋଲି ଡାକ ମାଅଁ ମାଅଁ ବାରେ,
ବଧୂର କଣ୍ଠରେ, ବୀଣାର ଝଙ୍କାରେ
ବାଜ ଉଠ ତାନ ବିତାନ ରେ—ଭ୍ରମର । ୧୦ ।
ବୀଣା ଶିଖିଲୁ ଭଗିନୀ ସଙ୍ଗେ
ବୀଣା ବାଉଥିଲୁ କେତେ ରଙ୍ଗେ,

ବିରଜ ଧୂଳିଅ, କାଉଞ୍ଜି ମାଳିଅ
ବୀଣା ଧରି ନାଚୁଥିଲୁ ରଙ୍ଗେ ରେ—ଗୋପାଳ ।୧୧।

ବିହୁ ହୋଇଲୁ ଏଡ଼େ ଭଗାରି
ବୃଦ୍ଧ ମାତା ପିତା ବକ୍ଷ ଚିରି,
ବ୍ରଜକୁ ଦହିଲୁ, କି ଯଶ ଅର୍ଜିଲୁ ?
ବଡ଼ ଯଶ କି ହେଲା ତୋହର ? ରେ—ଧଇବ ।୧୨।

ବଣ ଜଙ୍ଗଲ କରି ମୋ ପୁରୀ
ବ୍ରଜ ବାହିଁ ଅଛୁ ଲୁଚି କରି,
ବ୍ରଜେଶ ବିଦ୍ୟାଚନ, ଏ ଘୋର ଶ୍ମଶାନ
ବାସ କରିବି ମୁହିଁ କାପରି ରେ ? ଧଇବ । ୧୩ ।

ବାବୁ ! ତୋହର ପୁଷ୍ପ କୋରକ
ବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିଲା ଦିନୁ ଦିନେକ
ବଡ଼ ବିଚକ୍ଷଣ, ବୁଦ୍ଧିରେ ନିପୁଣ,
ବୋଲି ଭାଷୁଥିଲେ ଯେସନେ ପୀକ ରେ—କୁମର । ୧୪ ।

ବଡ଼ ବିଚକ୍ଷଣ ତୋର ସୁନୁ
ବିଜ କୁଳର ଅଟଟି ସେ ଭାନୁ,
ବାଲ୍ୟ କଉତୁକ, କରୁଥିଲୁ ରେ ବାପ,
ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର କଲୁ କି ମନୁ ? ରେ—କୁମର । ୧୫ ।

ବୃଦ୍ଧ ମରିଛୁଁ ଶୋକ ସାଗରେ
ବିଶ୍ୱନାଥ ଉଦ୍ଧର ହେ ବାରେ
ବୃଦ୍ଧ ବୟସରେ, ବଡ଼ ସନ୍ତାପରେ,
ବେଢ଼ି ଧର ଭୂମି ଶ୍ରୀକରରେ ହେ—ଧଇବ । ୧୬ ।

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନାଥ ପଦକୁ ଧ୍ୟାଇ
ବୃଦ୍ଧା ମାତାର ଜଣାଣ ଏହି,

ବ୍ରଜ ବଂଶ ଯାକ, ପାଦ ପଦ୍ମେ ରଖ,
ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରଙ୍କ ମାଗୁଣି ଏହି ହେ—ଧବଳ । ୧୭ ।

---

* ୰ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବ (ଜରସିଂହାୟୁବରାଜ) ସରେଇକଳା ରାଜାଙ୍କ ୫ମ ପୁତ୍ର । ତାଙ୍କର ଅକାଳ ବିୟୋଗରେ ଏହା ରଚିତ ।

ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ବିୟୋଗେ
(ରାଗ— ଗଉଡ଼ମାଳଶ୍ରୀ)

ଜେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିବ ଦିନ
ଚାହିଁ ଲୁଗୁଚିଲି ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ରେ,
କଲ ବିଧାତା ମୋ ଠାରୁ ହରିଲା, ମୋ ଧନ ରେ । ୧ ।
* ଖଡ଼ଖାଇ ନଦୀ ଗଲି
ଖରସ୍ରୋତରେ ତୁ ଖେଳ ରଚିଲି ରେ,
ତାର ଖରସ୍ରୋତେ ଭାସିଗଲି, ମୋ ଧନ ରେ । ୨ ।
ଶୈଶବ ବୟସର ତୁ ମୋତେ
ଯେବେହେଲେ ଯେବେହେଲେ କଥା କହୁ ତୁ ଯେତେ ରେ,
ଗଲୁ ଗୁଣ୍ଡିକରି ମୋତେ ସତେ, ମୋ ଧନ ରେ । ୩ ।
ଘର ଧରୁନାହିଁ ମନ
ଘର ତୁ କରିଲୁ ମହା ଶ୍ମଶାନ ରେ,
ଘେନି ଗଲୁ ଚାହିଁ ମୋ ଜୀବନ, ମୋ ଧନ ରେ । ୪ ।
ଅମାବାସ୍ୟା ନିଶି ପରି
ସମାନ ଦିଶଇ ଦିବା ଶର୍ବରୀ ରେ,
ଅନ୍ଧକାରେ ଢାଙ୍କିଲୁ ଏ ପୁରୀ, ମୋ ଧନ ରେ । ୫ ।

---

* ଖଡ଼ଖାଇ ନଦୀ କୂଳରେ ସରେଇକଳା ସହର ଅବସ୍ଥିତ । ୰ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ବର୍ଷା ଦିନରେ ସଙ୍ଗୀ ସାଥୀ ଓ ଭାଇମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସନ୍ତରଣ କରୁ କରୁ ହଠାତ୍ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପତିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଚାହିଁ ଚାହିଁ
ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ତୋ ଦେଖଇଁ ନାହିଁ ରେ,
ଚାଲିଗଲୁ ସତେ ବାପ ଚାହିଁ, ମୋ ଧନ ରେ । ୬ ।
ଛନ୍ଦ ପାଞ୍ଚି ବଧାତ
ଛଳେ ଘେନିଗଲା ମୋହର ସୁତ ରେ,
ଛନ୍ଦ ନ ଜାଣିଲି ମାତ ପିତ, ମୋ ଧନ ରେ । ୭ ।
ଜଗତ୍‌ଜନ ମନ ମୋହ
ଜଗତରେ ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲାଇ ରେ
ଜଗନ୍ନାଥ ହରି ଗଲେ ନେଇ, ମୋ ଧନ ରେ । ୮ ।
ଝରୁଛି ନୟନୁଁ ଝାର
ଝରଇ ଯେସନେ ଶ୍ରାବଣ ଧାର ରେ,
ଝର ପଡୁଅଛି ନିରନ୍ତର, ମୋ ଧନ ରେ । ୯ ।
ନିଷ୍କଳଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖ
ନ ଦେଖିଣ ଥରେ ପାଉଛି ଦୁଃଖ ରେ,
ନିଷ୍ଠୁର ବିଧିଙ୍କ ଅବିବେକ ? ମୋ ଧନ ରେ । ୧୦ ।
ଟେକି ହେଉଥିଲି ମୁହିଁ
ଟାଣ ଭାଙ୍ଗିଦେଲା ଦାରୁଣ ବିଧି ରେ,
ଟେକି ଥାନ୍ତା ଯେ ଗଲା ପଳାଇ, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୧ ।
ଠାବ ଅଛି ନାହିଁ ମୋର
ଠାବେ ଠାବେ ଖୋଜଇ ବାରମ୍ବାର ରେ
ଠକି ପଳାଇଲୁ ବଳା ମୋର, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୨ ।
ଡଗର ଅପି କହିଲା
ଡିଙ୍ଗର ନଦୀ ତୋ ପ୍ରହରୀ ନେଲା,
ଡକା ଗୁରୁଅଛେ ପଡ଼ିଗଲା, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୩ ।

ଢଳ ଢଳ ନେତ୍ର ତୋର
ଢଳାଇ ଚାହିଁବା ଏ ଚମତ୍କାର ରେ
ଢଳି ଢୁଳିବା ଅତି ସୁନ୍ଦର, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୪ ।
ଅଣ ଅଦ୍ଭୁତରେ ପଡ଼ିଗଲି
ଅଣହେଳାରେ ତୋତେ ହରାଇଲି ରେ,
ଅତି ଯତନରେ ପାଳିଥିଲି, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୫ ।
କୁରଙ୍ଗ-ନୟନ-ପର
ତାର ଧନ୍ଦ ପରି ଭଲ ତା ତୋର ରେ,
ତରଳତର ଭାଷୁଥାଉ ଗୀର, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୬ ।
ଥାପୁ ଦେବଜନାଙ୍କୁ ମନ
ହରିବ କାଳରେ ଏହୁ ଲକ୍ଷଣ ରେ
ଅରେ ଦେଖା ନା ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୭ ।
ଦନ୍ତ ହସିତ ବଦନେ
ଦରିଦ୍ର ଜନଙ୍କୁ ତୋଷିଲୁ ଦାନେ ରେ,
ଢେନେ କହିଥାନ୍ତୁ ଦାତା କର୍ଣ୍ଣ, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୮ ।
ଧନପତି ପଣ ଥିଲୁ
ଧର୍ମ ମଣ୍ଡଳରେ କୀର୍ତ୍ତି ରଚିଲୁ ରେ,
ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ଗୁଳିଗଲୁ, ମୋ ଧନ ରେ । ୧୯ ।
ନୟନ ପିତୁଳି ମୋର
ନୟନ ନଥିଲୁ ତେବେ ନେଲ ମୋର ରେ,
ନିଷ୍ଠୁର ବଧିର ଏ ବଚନ, ମୋ ଧନ ରେ । ୨୦ ।
ପୂର୍ବ ପୁଣ୍ୟବଳେ ମୁହିଁ
ପୂଜା କରିଥିଲି ଏ ଉମାପାର୍ଶ୍ୱେ ରେ,
ପାଇ ଏ ପାପେ ହରାଇଲିଣି, ମୋ ଧନ ରେ । ୨୧ ।

ଫାଟିଲା କପାଳ ମୋର
ଫାନ୍ଦ ଫାନ୍ଦ ନେଲା କେବଣ ଚୋର ରେ
ଫାଶି ଲଗାଇ ଗଲେ ମୋହର, ମୋ ଧନ ରେ । ୨୨ ।
ବୁଝି ବସୁଧେ ମୋହର
ବିଧାତା ପୁରୁଷ ଏଡ଼େ ଭଗାରି ଯେ,
ବକ୍ଷ ଛନ୍ଦ କରି ନେଲା ହରି, ମୋ ଧନ ରେ ।୨୩।
ଭ୍ରମି ପାଉଥିଲୁ ବେଳେ
ଭବଗ୍ରାହୀ ତୋତେ ଟେକି ଧରିଲେ ରେ,
ଭବ ସାଗରରୁ ପାରି କଲେ, ମୋ ଧନ ରେ ।୨୪।
* ମୟୂର ନାଚ ନାଚିଲୁ
ମାନବ ମାନଙ୍କ ମନ ମୋହିଲୁ ରେ,
ମାନସ ପଟେ ଅଙ୍କି ଗଲୁ, ମୋ ଧନ ରେ । ୨୫।
ଯେଉଁ ଦୁଃଖିନୀର କୋଳେ
ଜାତ ହୋଇଥିଲୁ କି ପୁଣ୍ୟବଳେ ରେ,
ଯାଇ ଭେଟିବି ଏ ପ୍ରାଣ ଗଲେ, ମୋ ଧନ ରେ । ୨୬ ।
ରକ୍ଷା ନ କରିଲେ ହରି
ରଙ୍କ ରତନକୁ କେ ନେଲା ହରି ଯେ ?
ରଖିଥିଲେ କି ଯାଆନ୍ତା ସରି ? ମୋ ଧନ ରେ । ୨୭ ।
ଲାବଣ୍ୟ-ନିଧି ରେ ମୋର
ଲଳିତ କଳାରେ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ତୋର ରେ,
ଲହରି ପରେ ହୋଇଲୁ ପାର, ମୋ ଧନ ରେ, ।୨୮।

---

* ୰ଶୁଭେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମୟୂର ନୃତ୍ୟ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ନୃତ୍ୟ ଏବଂ ସର୍ବଜନ ଅଦୃତ ଓ ପ୍ରଶଂସିତ।

ବୁଡ଼ିଲି ଶୋକ ସାଗର
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର କରୁଣା କର ହେ
ବାରେ ଭେଟାଅ ମୋର କୁମର, ହେ ଦଇବ ।୨୯।

ଶରଣ ପଶୁଛୁ ମୁହିଁ
ଶରଣ ପଞ୍ଜର ବାନାକୁ ଧାପ୍ରି ନେଇ,
ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ ମୋ ଦିଅ ଫେରାଇ, ହେ ଦଇବ ।୩୦।

ଷଣ୍ଢ ପୁର୍ଷ ନେଲ ଏକ
ଷୋଡ଼ଶଜନ୍ମର ଭାଙ୍ଗିଲ ଦର୍ପ ହେ,
ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରି ପଦ୍ମମୁଖ, ହେ ଦଇବ ।୩୧।

ସରସିଜ ମୁଖ ଛଣି
ସନ୍ଥ କରି ଦୋର ସିଂହାର ଠାଣି ରେ,
ସରସରେ ଭାଷୁଥାଉ ବାଣୀ, ମୋ ଧନରେ ।୩୨।

ହତ ନ କରିଲୁ ମୋତେ
ହତ-ଭଗିନୀ କହିଣ ଜଗତେ ରେ,
ହରି ରଖ ତୁମ୍ଭ ପାଦପଦ୍ମେ, ହେ ଦଇବ ।୩୩।

କ୍ଷମେ ଭାଷଇ ପଦ୍ମା
କ୍ଷମା କର ମୋତେ ମୁରଲିପାଣି ହେ,
କ୍ଷମି ପୁନ ମୋ ଫେରାଅ ପୁଣି, ହେ ଦଇବ ।୩୪।

୬ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ସ୍ମରଣେ

(ରାଗ—ଶଙ୍କରା ଦେଶାକ୍ଷ)

କେଉଁ ଦୀନା ହୀନା ଏକ ନାରୀ
କହେ କରପଦ୍ମ ଯୋଡ଼ିକରି,
କରୁଣା ନିଧାନ   କରି କୃପା ଦାନ
କର କୃପା ନାବେ ମୋତେ ପାରି, ହେ ଦଇବ ।୧।

ଖଜ୍ଜାଇ ନଦୀ କୂଳ ବହାଇ
ଖର ସ୍ରୋତେ ମୋ ପୁତ୍ର ଭସାଇ
ଖଣ୍ଡି ଭବ ତାପ   ଖେଦ ଭସ୍ମ ଦୁଃଖ
ଖୀରାବ୍ଧିରେ ରଖିଛୁ କି ନେଇ ? ହେ ଦଇବ ।୨।

ଗର୍ଭେ ଧରିଥିଲି ଯାକୁ ଦିନେ
ଗଲା ଛାଡ଼ି କହୁଣ କେମନେ,
ଗୁଣୀ ପୁତ୍ର ମୋର   ଗୁଣର ସାଗର
ଗୁଣି ଗୁଣି ମରେଁ ରାତ୍ର ଦିନେ, ରେ କୁମର ।୩।

ଘନ ବରଣ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର
ଘଡ଼ିଏ ପାଶୁ ନୋହୁ ଅନ୍ତର
ଘନ ଘଟାଚ୍ଛନ୍ନ   ଘଡ଼ି ରାତ୍ର ଦିନ
ଘର ଛାଡ଼ିଲୁ ତନୁ ସୁନ୍ଦର, ରେ କୁମର ।୪।

ଉଇଁଥିଲା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶଶଧର
ଅମା-ନିଶା ହେଲା କି ପ୍ରକାର ?
ଉଅଁସ ରଜନୀ   ଅକାଶ ମେଘନୀ
ଅନ୍ଧାର ଦିଶେ ଚଉଦିଗର, ରେ କୁମର ।୫।

ଚତୁର୍ମୁଖ ସୃଷ୍ଟି ବାର ଭାଳେ
ଚୌବିଂଶ ବର୍ଷ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ
ଚତୁର ଅନନ   ଗୃହସ୍ଥ ଲକ୍ଷଣ
ଚତୁରରେ ତୋ କର୍ମେ ଲିଭୁଲେ, ରେ ଭ୍ରମର ।୬।
ଛାଡ଼ କଶ୍ୱ ମଧ ବ୍ୟାତ
ଛଳେ ଦେଖାଇଲ ମୋର ସ୍ମୃତ
ଛଳ ଛଦ୍ମରେ   ଛଳି ନେଲୁ ଘାରେ
ଛାଡ଼ ନ ବୁଝିଲୁଁ ମାତା ପିତ, ରେ ଭଇବ ।୭।
ଜନ ହିତାର୍ଥେ ଯାହାର ବ୍ରତ
ଜନମି ଥିଲୁ ସେପାଇଁ ସୁତ
ଜନ ମନ ମୋହୁ   ଜଗତରେ ରହୁ
ଜଣେ ଅଚ୍ଛ ମାନବରେ ଖ୍ୟାତ, ରେ ଭ୍ରମର ।୮।
ଝୁରି ଝୁରି ତନୁ ହେଲା କ୍ଷୀଣ
ଝରି ଚକ୍ଷୁ ଦୀପ୍ତି ହେଲା ମ୍ଲାନ
ଝରି ଝରି ନୀର   ଝରେ ନିରନ୍ତର
ଝରେ ଯେସନେ ଧାର ଶ୍ରାବଣ, ରେ ଭ୍ରମର ।୯।
ଞରବଧି ପୋଡ଼ିଲ ଜୀବନ
ନ ଦେଖି ତୋ ସୁନ୍ଦର ଚନ୍ଦ୍ରାନନ
ଞଦା ଯର ତାପ   ନ ଢଅଳ ସୁଖ
ଞସ୍ତରେ ବହୁବା ତା ଗୁଣ, ରେ ଭ୍ରମର ।୧୦।
ଟଳ ଟଳ ହେଉଛି ମୋ ଦେହ
ଟେକ ଧରିବାକୁ କେହୁ ନାହିଁ
ଟେକ ଆତ୍ମା ଯେହୁ   ଟାଣିନେଲୁ ସେହୁ
ଟାଣ ଛାଡ଼ିଲୁ ବାନ୍ଧୁ ଭଲୁ ରେ, ଭଇବ ।୧୧।

ଠକି ନେଲୁ ରେ କଳା ମୋହର
ଠକ ପଣ ଜଣାଗଲା ତୋର
ଠାବେ ଠାବେ ତାକୁ   ଠାବ କରିବାକୁ
ଠାବେ ଠାବେ ପେଶିଅଛୁ ଚର, ରେ ଧଇବ ।୧୨।
ଡର ଭୟ ସବୁ ଉପେକ୍ଷିଣ
ଡକାଢ କରି ନେଲୁ ତା ପ୍ରାଣ
ଡଙ୍କା ବଜାଇଣ   ଡିଙ୍ଗର ପଟେଣ
ଡାକି କରି ନେଲୁ ଭୁଲାଇଣ, ରେ ଧଇବ ।୧୩।

ଢଳି ଢଳି ଚୁଲୁ କେତେ ରଙ୍ଗେ
ଢଗ କହୁ ତୋ ଭ୍ରାତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ଢଳ ହଳ ନେତ   ଢାଳିଛୁ ରେ ସୁତ
ଢୁଲାଇ ଗୁଞ୍ଜିବାଟର ଅଗାଙ୍ଗେ ରେ, ଭ୍ରମର ।୧୪।
ଅଷ୍ଟନିଧି ମୋ ଭଣ୍ଡାରେ ଭରି
ଅଣିମାଁ, ଲଘିମା ଆଦି କରି
ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ   ଅମ୍ଳାନ ବସନ
ଅଷ୍ଟ ଘଡ଼ରେ କେ ନେଲା ହରି ରେ, ଧଇବ ।୧୫।
ତରଣୀକି ମୋ କେ ଘେନିଗଲା ?
ତୀରେ ନ ଉଠୁଣୁଁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲା
ତରଙ୍ଗରେ ପ୍ରାଣ   ତସ୍କର ଖୋଜିଣ
ତରି ଉଠିବା ଦୁଷ୍କର ହେଲା, ରେ ଧଇବ ।୧୬।
ଥିର ରହୁନାହିଁ ଅନ୍ଧ ମନ
ଥରେମାତ୍ର ବିନୟ ରୁ ଘେନ
ଥକିତ ପରାଣ   ଥୁଲବାର ଢାଳେଣ
ଥରେ ଦେଖାଅ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ, ରେ ଭ୍ରମର ।୧୭।

ଦରିଦ୍ର ଜନ ତୋହର ପ୍ରାଣ
ଦୀନବନ୍ଧୁ ତୋ ସର୍ବସ୍ୱ ଧନ
ଦାତାପଣେ ବଳୀ   ଦୀନର ସଙ୍ଗାଳି
ଦେନେ କହିଥାନ୍ତି ଦାତା କର୍ଣ୍ଣ ରେ, କୁମର ।୧୮।
ଧନାଧ୍ୟକ୍ଷ ଯାଁ'ଠାରେ ପ୍ରସନ୍ନ
ଧନରତ୍ନେ ତୋ ଭଣ୍ଡାର ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଧନ କର କୂର   ଧନର ଈଶ୍ୱର
ଧର ଗ୍ରନ୍ଥକୁ କର୍ଜ ରଖିଣ, ରେ କୁମର ।୧୯।
ନବ ନବ ଭାବ ହେତେ ତୋର
ନାଠ ପ୍ରଠ ଦନର ବେଭାର
ନୟନ ମଣିକ   ନ ପାରଇଁ ଦେଖି
ନିଧି ହରିଲା କେଉଁ ପାମର ? ରେ ଦଇବ ।୨୦।
ପୂର୍ବେ କରିଥିଲି କେତେ ପୁଣ୍ୟ
ପୁତ୍ର ରୂପରେ ହୋଇଲୁ ଜନମ
ପାପ ଗ୍ରହ ଆସି   ପୁତ୍ର ମୋର ଧ୍ୱଂସି
ପୁଣି ମୋତେ କଲୁ ହୀନମାନ, ରେ ଦଇବ ।୨୧।
ଫାଟି ଯାଉଛି ମୋର ହୃଦୟ
ଫଣୀ ମଣି ହରିବ ପରାୟ
ଫାଟିଲା କପାଳ   ଫାନ୍ଦ ଫାନ୍ଦ କାଳ
ଫାନ୍ଦ କରି ନେଲୁ ମୋ ତନୟ, ରେ ଦଇବ ।୨୨।
ବଡ଼ ନିଲକ୍ଷଣା ନାରୀ ମୁହିଁ
ବୃଦ୍ଧ ବୟସେ ରତ୍ନ ହରାଇ
ବଞ୍ଚିଛି ରେ ବାପ   ବହୁ ଦୁଃଖ ତାପ
ବାହେର ଭେଟିଲି କି ତତେ ବାହୁଁ ? ରେ କୁମର ।୨୩।

ଭ୍ରିବ ବଟନାଦିଅ ବଳା ମୋର
ଭ୍ରିବେ ବିହ୍ୱଳ ଶଙ୍କ ନୋହର
ଭ୍ରିବ ଭେଳା କରି ଭ୍ରିବ ହୃଦଢ ଧରି
ଭବାର୍ଣ୍ଣବରୁଁ ହୋଇଲୁ ପାର ରେ, ଭ୍ରମର ।୨୪।

ମଦନ ଗୋପାଳ ବାନ୍ଧି ଅଙ୍କ
ମର୍ମ ଛିନ୍ତ୍ରାଇ ଭବ ଉଦ୍ଦର୍ଶ
ମରମ ବଡ଼ାଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟୁ ରଲୁ ଅବି
ମନୁ ପାଶୋରି ଦେଲୁ ତନୁଜ ରେ, ଭ୍ରମର ।୨୫।

ଯାମେ ଯାମେ ଜାଗ୍ରତ ସ୍ୱପନେ
ଜାଗେ ତୋହ କଥା ଶ୍ରବ ଦନେ
ଯୋଗେଶ୍ୱର ପ୍ରାୟ ଯାହାର ତନୟ
ଜଗି ବସିଛୁ ତୋ ଅଗମନେ ରେ, ଭ୍ରମର ।୨୬।

ରଙ୍କ ନାଥକୁ କେ ହବ ଟନଲ ?
* ରତ୍ନ ନବ କରିଥିଲୁ ମାଳା
ରତନ ଗୁଣ୍ଡିକ ରଖି ନେଲ ଏକ
ସ୍ୱର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଏ ନୃତ୍ୟ ହେଲ ରେ, ଗୋପାଳ ।୨୭।

---

* ପରଲୋକଗତ ରାଜାଙ୍କର ନଅଟି ରତ୍ନ ସ୍ୱରୂପ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା—୧-ଟୀକାଏତ ଶ୍ରୀ ନୃପେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବ, ୨-ଶ୍ରୀମତୀ ରତ୍ନପ୍ରଭା ଦେବୀ—ରାଣୀ ସାହେବା ଢେଙ୍କାନାଳ, ୩-ଶ୍ରୀ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବ—ପାଟନା ମହାରାଜା, ୪-ଶ୍ରୀମତୀ ହେମପ୍ରଭା ଦେବୀ—ପାଲଲହଡ଼ା ମହାରାଣୀ ସାହେବା, ୫-ପଟାଏତ ଶ୍ରୀ ଭୂପେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବ, ୬-ଶ୍ରୀମତୀ ମଣିପ୍ରଭା ମଞ୍ଜୁଷା ରାଣୀସାହେବା, ୭-ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବ, ୮-ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବ, ୯-ସାନବାବୁ ଶ୍ରୀ ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେବ ।

ଲଳିତ କଳା କଣ୍ଠ-ସୃଜନ
ଲାସ୍ୟ, ହାସ୍ୟ, ରସ ବର୍ଦ୍ଧମାନ
ଲାବଣ୍ୟ ନିଧି ରେ ଲହରର ପରେ
ଲୀଳା ସାଗରଙ୍କ ନିଜ ଧାମ ରେ, ଗୋପାଳ ।୨୮।

ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ମୋ ସମ ଦୁଃଖୀ
ବିଶ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ନ ଥିବ ଦେଖି
ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ ବଞ୍ଚିବି କି ପେନ
ବିଶ୍ୱ, ନିଅ ମୋତେ ପଦ୍ ଅଶ୍ରି ଦେହ ଦଇବ ।୨୯।

ଶରଣ ପଞ୍ଜର ପଡ଼ ଧାଇ
ଶରକ୍ଷ ମାଗୁଛି ଦେ ଗୋସାଇଁ
ଶରଣ ସୋଦର ! ଶୁଭେଭଦ୍ରଙ୍କୁ ମୋର
ଶୀଘ୍ର କର ଦଅ ଦେହ ଫେରାଇ, ଦେହ ଦଇବ ।୩୦।

ଷଡ଼ ଯୁଗଁ ନେଲ୍ ମୋର ଏକ
ଷଡ଼ାନନ ପ୍ରାପ୍ୟ ଯାହା ରୂପ
ଷଡ଼ଟଲ୍ କଣ୍ଟ ଶାଠ ନେଲ୍ ଦର
ଶାଠ୍ୟ ନ କରନ୍ତି ଶଙ୍କ ନୋକ ଦେ ଦଇବ ।୩୧।

ସବୁ କହି ତୋ ଉତ୍ସନ୍ନ ଭଣୀ
ସିଂହ ଗଳ ତୋ ବଚନ ଠାଣି
ସରସ ବଦନ ସଦା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଲକ୍ଷଣ
ସରସରେ ଭାସୁଥାଉ ବାଣୀରେ, ଜ୍ଞମର ।୩୨।

ହେତ ନ କରି ଗଲ୍ ରୂ ମୋତେ
ହତଭାଗିନୀ କରି ଜଗତେ
ହାନ୍ ଭଞ୍ଜିତାର ଦୋଲଣ ଅସାର
ହରି ରଖ ରୂମ ପଦୁ ପାରେ ଦେ ଦଇବ ।୩୩।

କ୍ଷମା ସାଗର ହେ କମ୍ବୁପାଣି
କ୍ଷମି ପ୍ରଭୁ ମୋ ଦୋଷ ପୁଣି,
କ୍ଷମ ସର୍ବ ଦୋଷ କ୍ଷୋଭ ପାଉ ନାଶ
କ୍ଷମା ମାଗଇ ଦୀନା ପଦ୍ମିନୀ ହେ ହରି ।୩୪।

—•—

"ବିଳାପ ବାଣୀ"

(ରାଗ—ରସକୋଇଲ)

କି ଶୁଭ ଲଗନେ ଜନମି ଥିଲୁ
ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାମକୁ ବାଛିଣ ନେଲୁ
ପଞ୍ଚୁଆଠ ଷଠୀ ହୋଇ ଶୁଆଣି
ଅନ୍ନପ୍ରାଶନ୍ନ ବଢିଲୁ ପୁଣିରେ
"ଅଣ୍ଟୁଆ ଗୋପାଳ ମୋରରେ"
ଉଠି ଗଡ଼ି ପଡ଼ି କେତେ ଭଙ୍ଗିରେ
ଚାଲୁଅଟେ ଜରଜରରେ ।୧।
ଧୂଳି ପୋଛିଦେଇ ଧଇଲି କୋଳେ
ମା ବୋଲି ଡାକିଲୁ ତୁ ସେତେବେଳେ
ଉଲସି ଉଠିଲା ମୋ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ
ସେ ଡାକ ଶୁଣି ମୋ ଜୀବ ଜୀବନରେ
ସେ ଡାକ ଡାକନା ବାରେକରେ
ସେ ଡାକ ପାଇଁକି ଜଗି ବସିଅଛି
କଳା ରାତ୍ର ଦିବସରେ ରେ । ୨ ।

ପଞ୍ଚମ ବରଷେ ଖଣ୍ଡ ଛୁଇଁଲୁ
ବାଳକ ମେଳେ ଗୃହଶାଳୀ ଗଲୁ
ଷଷ୍ଠ ବରଷରେ ଶିଖିଲୁ ନାଚ
ଟାହୁଆ ବୋଲିଣ ଜନେ ପ୍ରକଟରେ
ମୋହିଲୁ ସଭିଙ୍କ ମନ ଯେ
ଅବାଳ, ବୃଦ୍ଧ ବନିତା ପରିଯନ୍ତେ
ଅବର ବନ୍ଧୁ ସ୍ୱଜନ ଯେ । ୩ ।
(କ) ଏପରି ନାଚିଲୁ ନାଚ କେତେକ
ଦଶମ ବରଷରେ ରାମଶୋକ
ଦିନୁ ଦିନୁ ଖ୍ୟାତି ହେଲା ପ୍ରଚୁର
ଦେଶ ବିଦେଶରେ ନୃତୋର ବୀରରେ
ଧାଇଁଲେ ଅନେକ ଜନ ଯେ
ପଥଶ୍ରମ ଭୁଲି ଭରଣି ଧାଅନ୍ତି
ଏପରିକି ରାତ୍ରି ଦିନ ଯେ । ୪ ।
(ଖ) ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ନାଚ ନାଚିବା କାଳେ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥି ଭୁ ଯେତେବେଳେ

(କ) ୰ଶ୍ବଭଦ୍ର ୧୦ମ ବର୍ଷରେ "ରାମଶୋକ" ତାଳ ଦେଖାଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଶ୍ରୁପ୍ଳାବିତ କରିଥିଲେ । ସୀତାଙ୍କ ବିରହରେ ରାମଙ୍କ ମନରେ ଯେଉଁ ଶୋକ ଜାତ ହେଲା ଏବଂ ସୀତାଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ମତେ ଫେରି ପାଇବା ପାଇଁ ରାମଙ୍କ ସଙ୍କଳ୍ପ ବିଷୟାଦି ରାମଶୋକ ତାଳରେ ପରିସ୍ଫୁଟ ।

(ଖ) 'ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା' ତାଳ କବିବର ରାଧାନାଥଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା କାବ୍ୟର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅବଲମ୍ବନରେ ରଚିତ । ୰ଶ୍ବଭଦ୍ର

ଭସ୍ମ ହୋଇଯାଏ ସବୁରି ମନ
ସନ୍ଧ୍ୟାଙ୍କ ଅଗ୍ରରେ ଉଦେ ତପନ ଯେ
ସେ ନାଚ ଦେଖିବା ପାଇଁ ସେ
ଏକଠୁ ଅନେକ ପଡ଼ନ୍ତେ ପେଲି ଦେଇ
ଆଗେ ଛିଡ଼ା ହୋନ୍ତି ଯାଇରେ । ୫ ।

(ଗ) ସେ ନୃତ୍ୟବୃତ୍ତି ଦେଖି ତୋ ଖୁଲ୍ଲତାତ
ଜଣାଇଲେ ତୋ ପିତାଙ୍କ ଅଗ୍ରତ
"ଶୁଣିମା ମଣିମା ହେ ନୃପମଣି !
ତାଳୁଆ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଅଗ୍ରଣୀ ଯେ

ସୂର୍ଯ୍ୟର ଭୂମିକାରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଥିଲେ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ 'କାଶୀଗଡ଼ରେ' ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଆବିର୍ଭାବ ହେଉଥିଲେ ସେତେବେଳେ ସତେ ଯେପରି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆକାଶରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁଛନ୍ତି—ମନେ ହେଉଥିଲା । ଅନେକ ସମାଲୋଚକଙ୍କ ଅଭିମତ ଯେ ରାଧାନାଥଙ୍କ କାବ୍ୟ ଏହି ନୃତ୍ୟରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ।

(ଗ) ଖୁଲ୍ଲତାତ—ରାଜଭ୍ରାତା ସ୍ୱର୍ଗୀୟ କୁମାର ବିଜୟ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେବ ଛଉ ନୃତ୍ୟର ନୂତନ ଶୈଳୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ଅଟନ୍ତି । ସେ ଶ୍ରୀକଳାପୀଠର କଳା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଓ ଗୁରୁ ଥିଲେ । ୮ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଳାକାର ମାନଙ୍କୁ ସେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀକଳାପୀଠ କଳାକାର ମାନଙ୍କ ଇଉରୋପ ଭ୍ରମଣକାଳରେ ସେ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ କରୁଥିଲେ ।

ହୋଇଲା ଚମ୍ପୁ କୁମର ହେ
ବିଦେଶକୁ ପେଶି ଅର୍ଜି ଅସୁ ଯଶ
ଦ୍ୱିଧା ନକର ମନର ହେ । ୬ ।

ଧନ୍ୟ ହେଲି ତାଙ୍କୁ ନାଚ ଶିଖାଇ,
ତା ନାଚ ଦେଖି ସବେ ହେଲେ ବାଇ
ସାତ ପାଞ୍ଚ ଛୁଣ୍ଡ ହୋଇଣ ଏବେ
ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ଠାବକୁ ଠାବେ ହେ,
"ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ତାର ଗୁଣ ହେ
ସେସବୁ ଶୁଣିଣ ଅହେ ନରଗଣ
ଉଲ୍ଲସି ଉଠେ ମୋ ପ୍ରାଣ ମନ" । ୭ ।

ଏହୁଁ ଶୁଣିଲେ ଷରୈକଳାଧୀଶ,
ନାଚୁଆଙ୍କୁ ଡାକି ଦେଲେ ଆଦେଶ
"କେତେକ ଛାତ୍ରେ ଶୁଭେନ୍ଦ୍ର ସଙ୍ଗରେ
ନାଚ ଦେଖାଅ ଯାଇ ବିଦେଶରେ ହେ
ଦେଉ ଅଶିଷ ମୋହର ହେ,
ମାତା ଶ୍ରୀ ଅମ୍ବିକା ସାହା ହେଉ ଏକା
ରଖ ରଖ ତା ସମ୍ଭ୍ରମ ହେ" ।୮।

ଶୁଭ ଅନୁକୂଳେ ଯନ୍ତ୍ର ବାହାରି
ମନରେ ସ୍ମରଣ କରି ଗଉରୀ
ମାତା ପିତା ପଦ କରି ବନ୍ଦନ
ଅବର ଥିଲେ ଯେତେ ଗୁରୁଜନ ହେ
ଯାହା ଜୀବ ପ୍ରାଣଧନ ହେ,

ଉଡ଼େ ଶଙ୍ଖଶଲ୍   ଗଗନ ମଣ୍ଡଳ
ଦିଶିଲ ଶୁଭ ଶଂକ୍ରନ ଯେ । ୯ ।
ହରତେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ନାଚ ଦେଖାଇ
ସବୁଠାରେ ବଡ଼ ସୁଖ୍ୟାତ ପାଇ
ସ୍ୱଦେଶେ ଫେରିଲ୍ ରୁ ଯେତେବେଳେ
ଓଗରମାନେ ଅସି ଜଣାଇଲେ ଯେ,
"ଭୋ ଦେବ ତୁମ୍ଭ କୁମର ଯେ
ଫେରୁଛନ୍ତି ଦେଶ   ଅହେ ନରଇଶେ
ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ହେ" । ୧୦ ।
ସେ ବାର୍ତ୍ତା ଯାଇଣ ପ୍ରକଟ ହେଲା,
ବିବିଧ ଢାମାମା ବାଜି ଉଠିଲା
ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀକ ହକାରି ରାଜନ
ଅଜ୍ଞାଦେଲେ ପୁର କର ମଣ୍ଡନ ଯେ,
ପ୍ରତି ଘରେ ଦୀପାବଳି ଯେ
ସ୍ଥାପି ପୂର୍ଣ୍ଣକୁମ୍ଭ   ଘରେ ଘରେ ଶଙ୍ଖ
ବଜାଇବେ ସର୍ବେ ବାଳୀ ଯେ । ୧୧ ।
ଭେରୀ କାହାଳୀ ମର୍ଦ୍ଦଳ ଚମକ
ବାଜିଲା ବାଜଣା ବାଦ୍ୟ ଅନେକ
ପାଟେଶ୍ୱରି ଅଣିବାକୁ ସର୍ବେ ଗଲେ
* ମଧୁବନ ଠାରେ ଯାଇ ଭେଟିଲେ ଯେ

---

* ମଧୁବନ ଷଢ଼େଇକଲା ସହରଠାରୁ ୧୪ ମାଇଲ ଉତ୍ତରରେ ସିନି-ଷଢ଼େଇକଲା ରାସ୍ତାରେ ଏକ ଅମ୍ବ ବଗିଚା । ବଣିଜ ଅତିଥି, ଅଭ୍ୟାଗତ ବା ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଏହିଠାରୁ ସହରକୁ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ପାଟେଶ୍ୱରି ନିଆଯାଏ । ରାଜାମାନଙ୍କ

ହୋଳାହୋଳି ଗୀତମାନ ଯେ,
କେ ଦିଏ ଚୁମ୍ବନ   କେତୁ କରେ ମାନ୍ୟ
କେ ଉଠାରେ ତା ବସେଉଣ ଯେ । ୧୨ ।
ପ୍ରବେଶିଲୁ ଅସି ଅଗଣା ଦ୍ୱାରେ
ମାତା ଅର୍ଘ୍ୟ ଥାଳି ଧରି ହସ୍ତରେ
ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁରେ ଅଭିଷେକ କରି
ମୁଖେ ଚୁମ୍ବଦେଲା ତୋ ଗର୍ଭଧାତ୍ରୀରେ
ପାଶୋରିଲା ସବୁ ଦୁଃଖରେ
ଜନ୍ମାନ୍ଧ ଯେପରି   ଚକ୍ଷୁ ପାଏ ଫେରି
ମଣିଲା ତେସନ ସୁଖ ସେ । ୧୩ ।
ଷଡ଼ରସ ଦ୍ରବ୍ୟ ରାନ୍ଧଣା କରି
ପିଷ୍ଟକାଦି ସହିତ ଖିରି, ପୁରି
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଥାଳରେ ସବୁ ସଜ୍ଜ କରି
ଭୁଞ୍ଜାଇଲା ତୋତେ ଯତନ କରିରେ
ସେ କାଳ ଆନନ୍ଦ ତାର ଯେ—
କେ କହିବ ଭର୍ତ୍ସନ   ତା ସୁଖ ବର୍ଣ୍ଣନ
କରିବାକୁ ଏ ମଦ୍ୱାର ଯେ । ୧୪ ।
ଏତେ ସମ୍ପତ୍ତି ଛଣ୍ଡ କେଣେ ଗଲୁ
ବୃଦ୍ଧ କାଳେ ମୋତେ ଏ କଷ୍ଟ ଦେଲୁ
ଧିକ୍‌ରେ ଜୀବନ ରହିଛୁ ରୁହି
ପ୍ରାଣ ଗଲେ ପିଣ୍ଡ ଅକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯେ
ନ ଜାଣୁ କି ? ଏହା ବିଧି ଯେ—

ମଧ୍ୟରେ କୌଳିକ ପ୍ରଥାନୁସାରେ ହୋଳାହୋଳି ଓ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଏ ।

ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ବାହୁରେ ବହିଁବ କେସରେ
ଏହା ଭାଳେ ଥିଲୁ ଲିହୁ ଯେ । ୧୫ ।
ରବି ଅସ୍ତେ ଅବସ ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ି
ଘରେ ଘରେ ଜଳେ ଦୀପ ଦହୁଡ଼ି
ବିଭାକରୁ ପ୍ରକାଶିଲେ ତିମିର
ନାଶ ହୋଇଯାଏ ତେତେକେ ଭାସ୍କର ଯେ
ଏ କଥା ଅଛି ବିଦିତ ଯେ—
ଜୀବନରେ ଅନ୍ଧାର ଦିଶେ ମୋର ସର
ଏକା ତୋହ ବିନା ସ୍ମୃତିରେ । ୧୬ ।
କରୁଣା ନିଧାନ କରୁଣାକର
ବାରେକ ଭେଟାଅ ମୋର କୁମର
ଶୈଳେନ୍ଦ୍ରକୁ ମୋର ଦିଅ ଫେରାଇ
ଯୁଗେ ଯୁଗେ କୀର୍ତ୍ତି ରଖ ଗୋସାଇଁ ଯେ
ଦୀନ ଦରିଦ୍ର ମୋହର ହେ
ଶରଣ ପଞ୍ଜର ଶ୍ରୀପାଦ ପଦ୍ମର
ପଦ୍ମ ମଞ୍ଜୁ ଭମ୍ବୁକର ହେ । ୧୭ ।

ସମାପ୍ତ

Printed by P. C. Biswas at Anglo Oriya Press
114, Bowbazar Street, Calcutta.

ଶୁଦ୍ଧିପତ୍ର

ପୃଷ୍ଠା	ପଂକ୍ତି	ଅଶୁଦ୍ଧ	ଶୁଦ୍ଧ
୨୭	୨୪	ଦସୁଷ୍ଟିଲାଦର	ଦଶିଲ୍ ସୁନ୍ଦର
୩୧	୧୩	ଯୋଗାରୁଢା-ବାମା	ଯୋଗାରୁଢ-ବାମା
୩୩	୧୫	ବାଲୀଣ	ବାଲୀଶ
୩୩	୧୨	ଯତନେସ୍ଥାପିଣ	ଯତନେସ୍ଥାପି
୩୩	୧୮	ନାସ୍ତିଣ	ନାସ୍ତିଶ
୪୪	୧୫	ଜଙ୍ଗଲରେ	-ଜଙ୍ଗଲେ
୪୭	୧୪	ସ୍ୱମାନ	ଅନ୍ଧାର
୪୮	୯	ଜଗନ୍ନାଥ	ଜଗନ୍ନାତ
୪୯	୪	ଆପୃଷ୍ଠେରେ	ଆପୃଷ୍ଠେ
୪୯	୪	ପଡ଼ିଗଲ୍	ପଡ଼ିଲ୍
୪୯	୭	ପାଳଥିଲ୍	ଗଢିଥିଲ୍
୫୨	୧୫	ଘଟି	ଘୋଟି
୫୪	୧୧	ଡାଲିବୁ	ଡାକିବୁ
୫୯	୭	ବଦ୍ଧ	ବୃଦ୍ଧ
,,	୧୭	ହେଉଛୁ	ହେଉଥାଉରୁ
୪୯	୨	ଢଳାଇ	ଢୁଳାଇ